

İlham Əliyevin müraciəti BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılıb

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) katibliyi, Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 2024-cü il 5-6 dekabr tarixlərində Bakı şəhərində "Qayıdış hüququ: Ermənistanın zorla çıxarılmış azərbaycanlılar üçün ədalət təmin edilməsi" mövzusunda keçirilmiş ikinci beynəlxalq konfransın iştirakçılara müraciətini və konfransın yekun sənədini BMT Təhlükəsizlik Şurasının və

Baş Assambleyasının rəsmi sənədləri kimi yayıb.

Qərbi azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarına geri qayıdışı ilə bağlı məsələni hər zaman diqqətdə saxlayan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin konfrans iştirakçılara müraciətinin BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılması, Qərbi Azərbaycan mövzusunun beynəlxalq gündəlikdə profilinin artması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Eyni şəkildə, konfransın yekun sənədinin BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılması, Qərbi Azərbaycan İcmasının mütəbərrə qurum kimi beynəlxalq aləmdə qəbul edilməsi və konfransın nəticələrinin beynəlxalq aləmə çatdırılması baxımından sərəməli addım olub. Bu sənədlərin yayılması, sözügedən illik beynəlxalq konfransın qayıdış hüququ və ümumiyyətlə, beynəlxalq humanitar hüquq sahəsində beynəlxalq aləmdə ən mühüm platformalardan biri kimi qəbul edilməsinə böyük töhfə verir.

Avropa İttifaqı Şurasının sədri İlham Əliyevə zəng edib

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Antonio Košta yanvarın 9-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Antonio Košta təyarrə qəzası ilə bağlı dövlətimizin başçısına və Azərbaycan xalqına başsağlığını çatdırıb, Avropa İttifaqının bu qəzanın hərtərəfli araşdırılması ilə bağlı ölkəmizin mövqeyini dəstəklədiyini bildirib.

Prezident İlham Əliyev başsağlığına görə təşəkkürünü ifadə edib.

Telefon söhbəti zamanı Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında nəqliyyat, xüsusilə Trans-Xəzər-Orta dəhliz marşrutu üzrə daşımalar, Xəzər və Qara dəniz hövzələrini birləşdirən "yaşıl enerji" dəhlizinin yaradılması layihəsi, Azərbaycanın Avropa İttifaqına üzv ölkələrə qaz ixracı və enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin təmasların davam etdirilməsi razılaşdırılıb.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Gürcüstanın Baş naziri zati-aliləri cənab İrakli Kobaxidzeyə

Hörmətli cənab Baş nazir!

Qali rayonunun Saberio kəndində baş vermiş yanğın nəticəsində beş uşağın həlak olması xəbəri bizi son dərəcə sarsıtdı.

Bu faciə ilə əlaqədar dərindən bölüşür, Sizə, həlak olan uşaqların ailəsinə və yaxınlarına, bütün Gürcüstan xalqına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznü başsağlığı veririm.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 yanvar 2025-ci il

"Azərbaycan Avropanın mühüm tərəfdaşdır"

Polşa Aİ-yə sədrliyi dövründə ittifaqın Azərbaycanla münasibətlərinin gücləndirilməsini dəstəkləyəcək

Polşa 2025-ci ilin birinci yarısında Avropa İttifaqı (Aİ) Şurasına sədrliyi dövründə Avropanın mühüm tərəfdaşı olan Azərbaycanla Aİ arasında əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək.

Polşa Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, Aİ ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsi biləcəyi bir neçə sahə mövcuddur. Bunlar "yaşıl enerji", infrastruktur layihələri, təhlükəsizlik və turizm sahələridir.

"Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda Aİ-nin əsas tərəfdaşdır. Rəsmi Bakı ilə daha dərin, konstruktiv və perspektivli münasibətlərin inkişafı Aİ-nin enerji təhlükəsizliyi və yenilənmiş çərçivə sazışını tezliklə imzalaya biləcək. Bu xüsusilə iqtisadi sahə də daxil olmaqla əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək", - Polşanın xarici siyasət idarəsindən bildirilib.

"Aİ Azərbaycanın modernləşməsi prosesində faydalı ola biləcək unikal iqtisadi, sosial və mədəni inkişaf modelidir. Ümid edirik ki, Aİ və Azərbaycan praktiki olaraq tamamlanmış və yenilənmiş çərçivə sazışını tezliklə imzalaya biləcək. Bu xüsusilə iqtisadi sahə də daxil olmaqla əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək", - Polşanın xarici siyasət idarəsindən bildirilib.

Qərbi Azərbaycan İcması Ermənistanın baş nazirini dialoqa çağırıb

Qərbi Azərbaycan İcması Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın bu gün mətbuata verdiyi açıqlamasında Qərbi Azərbaycan məsələsi və Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin tənzimlənməsinə dair ifadə etdiyi fikirlərin beşillik cavabı verib.

AZƏRTAC icmanın cavabını təqdim edir: "Bir daha vurğulayırıq ki, Qərbi Azərbaycan məsələsi ərazi deyil, insan hüquqları məsələsidir. Biz Ermənistanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmət etdiyimizi dəfələrlə ifadə etmişik. Qərbi Azərbaycan termininə gəldikdə, vurğulayacağıq ki, bu, tarixi həqiqətlərə əsaslanan və bizim özünüidentifikasiya hüququ çərçivəsində istifadə etdiyimiz anlayışdır. Ermənistan hökuməti coğrafi-tarixi məzmununda polemikaya girmək əvəzinə problemin mahiyyətini dair mövqeyini ifadə etməlidir.

Qərbi azərbaycanlıların qayıdışına dair Ermənistan və Azərbaycan arasında dövlətlərarası dialoqun sülh müqaviləsinin imzalanmasından sonra aparılmalı barədə

Nikol Paşinyanın məhdudlaşdırıcı şərti yanlışdır. Qərbi azərbaycanlıların qayıdışına şərait yaratmaq Ermənistanın beynəlxalq hüquqdan irəli gələn öhdəliyidir. Ermənistan Respublikası Azərbaycan Respublikası ilə ikitərəfli münasibətlərinin xarakterindən asılı olmayaraq, Qərbi azərbaycanlıların - indi Ermənistan adlanan ölkənin qanuni sakinlərinin qayıdışına qeyd-şərtsiz şərait yaratmalıdır. Qayıdışa dair dialoqun sülh şəklində sülhdən sonraya saxlanması və yaxud qayıdışı dövlətlərarası dialoqa şərtləndirmək insan hüquqlarına ziddir və sülhün öhdə edilməsinə xidmət etmir. Vurğulayacağıq ki, bu mövzuda əsas dialoq xətti Ermənistan hökuməti və Qərbi Azərbaycan İcması arasında aparılmalı olan formatdır.

Biz baş nazir Nikol Paşinyanı regionda sülh və əməkdaşlığın bərqərar olunması üçün səmimi sözlər göstərməyə, Qərbi azərbaycanlıların qayıdışına şərait yaratmağa və bu məqsədlə icmamızla dialoqa başlamağa çağırıq".

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində Azərbaycanda iqtisadi sferada gedən inkişaf proseslərinə, öldə olunan uğurlara, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpa və quruculuq işlərinə, Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılması ilə bağlı mövcud vəziyyətə, xarici siyasət və digər məsələlərə nəzər salındı. Ümumilikdə isə dövlət başçısının hər bir suala cavabı ondan xəbər verdi ki, Azərbaycan dövləti öz yolu ilə inamlı addımlayır, qarşıya qoyulmuş bütün vəzifələr tam yerinə yetirilir.

Azərbaycanın yüksəlişinin ən mühüm nümunələrindən biri iqtisadi sferada gedən proseslərdir. Prezident İlham Əliyevin zamanın çağırışlarına cavab verən düşünülmüş iqtisadi siyasəti ötən dövrdə bu sahədə sürətli inkişafı təmin edib. Bunun nəticəsidir ki, bir neçə il əvvəl dünyada baş verən iqtisadi böhranlar zamanı da Azərbaycanda ciddi çətinlik yaşanmamışdı. Son illərdə isə respublikamız iqtisadi müstəvidə yeni müsbət göstəricilərə nail olur. Bu mənada Prezident İlham Əliyevin müsahibəsində 2024-cü ilin iqtisadi göstəriciləri ilə bağlı açıqladığı statistik rəqəmlər göstərir ki, iqtisadi artım davamlı və dayanıqlıdır. Ötən il ümumi daxili məhsulun 4 faizdən çox, qeyri-neft sektorunun 6 faizdən çox, qeyri-neft sənayesinin isə 7 faizdən çox artması olduqca mühüm göstəricilərdir. "Keçən il iqtisadi inkişaf baxımından yenə də uğurlu il olmuşdur. Azərbaycanın iqtisadiyyatı inkişaf etmişdir. Hesab edirəm ki, inkişaf templəri, bugünkü dünyanın mənzərəsinə nəzər salsaq, müsbət sayıla bilər", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Uğurlu iqtisadi inkişafın nəticəsidir ki, bu il-dən minimum əməkhaqqı və minimum pensiya artırıldı. O cümlədən dövlət büdcəsinin xərcləri 41 milyard manatdan çox oldu.

Azərbaycanın təşəbbüsləri və qətiyyəti ilə COP29-da vacib qərarlar qəbul edildi. Belə ki, COP29-da karbon bazarına dair Paris Sazişinin 6-cı maddəsi üzrə razılıq öldə edildi. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi bu, əhəmiyyətli uğur idi və hər kəs bundan məmnun qaldı, on il ərzində razılaşdırıla bilən məsələ Bakıda öz həllini tapdı.

COP29-da qəbul olunan ən önəmli qərarlardan biri inkişaf etməkdə olan ölkələrə 1,3 trilyon dollar iqlim maliyyəsinə yönəltməyi nəzərdə tutan razılıqın öldə olunmasıdır. Bu, inkişaf etmiş ölkələrin 2035-ci ilə qədər inkişaf etməkdə olan dövlətlər üçün hər il ən azı 300 milyard dollar məbləğində vəsaitin səfərbər olunmasına rəhbərlik etməsinə nəzərdə tutan əsas hədəfləri müəyyənləşdirir. COP29 sədrliyinin əsas prioriteti üzrə öldə olunan bu uğur, əvvəlki 100 milyard dollarlıq iqlim maliyyəsi məqsədindən əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir.

İnformasiya texnologiyalarından necə bəhrələnilirik?

Azərbaycan informasiya texnologiyalarında qabaqcıl ölkələrdən biridir. Əgər ölkə bu sahədə geri qalsaydı, digər bütün sahələrdə də geri qalacaqdı. Azərbaycanda sənəi intellekt texnologiyalarının inkişafına və tətbiqinə xüsusi diqqət ayrılmalıdır. Bu texnologiya böyük imkanlara malikdir və onun tətbiqi ilə biz yüksək nailiyyətlər öldə edə bilərik. Təhsildə xüsusilə sənəi intellektin imkanlarından istifadə olunmalı və tələbələrə bu sahəni yaxşı tədris etməliyə. Azərbaycanda bizə maraqlı olan sahələr - neftayırma, kənd təsərrüfatı, tikinti, energetika, yüngül sənaye və digər sahələr - intellektual informasiya texnologiya və sistemlərinin tətbiqi ilə müasirləşdirmək və təkmilləşdirmək əsas hədəflərimizdəndir. Əgər biz bu addımları atmasaq, irəliləyiş öldə etdiyimiz sahələrdə də geridə qala bilərik.

Qərb universitetlərindəki texnopark modelinə uyğun strukturların bizim universitetlərdə də yaradılması çox faydalı olardı. Amma bu, yalnız formal xarakter daşımamalı, real fəaliyyətə əsaslanmalıdır. Əgər belə imkan yaradılsa, alimlər və tələbələr birgə işləyər, ideyalarını reallaşdırma və nəticələndirmə şansları öldə edərlik. Bu məsələ olduqca vacibdir və təhsilin səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün prioritet olmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Hörmətli cənab Prezident!
"Azərbaycan Hava Yolları" şirkətinə məxsus səmşin təyyarəsinin Qazaxıstan Respublikası ərazisində qəzaya uğraması nəticəsində çoxlu sayda insanın həlak olması və yaralanması ilə bağlı xəbəri dərin kədər hissi ilə qarşıladıq.
Zati-aliləri, bu ağır faciə ilə bağlı Sizo, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir, Uca

Allahdan ölənlərə rəhmət, yaralananların tez zamanda sağalmalarını diləyirik.
Zati-aliləri, Sizo olan böyük hörmət və ehtiramımı qəbul edin.

Şeyx Məşəl əl-Əhməd əl-Cəbir
əS-SABAH,
Küveyt Dövlətinin Əmiri

Azərbaycan ilə İran arasında milli təhlükəsizliyin təmin olunması sahəsində həyata keçirilən tədbirlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb

Azərbaycan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurasının katibi Rəhil Usubov yanvarın 8-də ölkəmizdə səfərdə olan İran İslam Respublikasının Ali Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibi Əli Əkbər Əhmədian ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycanın Təhlükəsizlik Şurası məlumat yayıb.

Bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezidentin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev, Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı səfiri Əli Əli-

də və İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasında müvəqqəti işlər vəkili Seyid Cəfər Ağayev Məryan da iştirak edib.

Görüşdə milli təhlükəsizliyin təmin olunması sahəsində həyata keçirilən tədbirlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, terrorçuluğa, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə, qeyri-qanuni miqrasiyaya, transmilli müstəşkil cinayətkarlığın digər növlərinə qarşı mübarizə məsələləri müzakirə olunub.

İran İslam Respublikasının nümayəndə heyəti Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

"Azərbaycan Avropanın mühüm tərəfdaşdır"

Polşa Aİ-yə sədrliyi dövründə ittifaqın Azərbaycanla münasibətlərinin gücləndirilməsini dəstəkləyəcək

Polşa 2025-ci ilin birinci yarısında Avropa İttifaqı (Aİ) Şurasına sədrliyi dövründə Avropanın mühüm tərəfdaşı olan Azərbaycanla Aİ arasında əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək.

Bu barədə "Report"a Polşa Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib.

Qurumdan qeyd edilib ki, Aİ ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsi biləcəyi bir neçə sahə mövcuddur. Bunlar "yaşıl enerji", infrastruktur layihələri, təhlükəsizlik və turizm sahələridir.

"Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda Aİ-nin əsas tərəfdaşdır. Rəsmi Bakı ilə daha dərin, konstruktiv və perspektivli münasibətlərin inkişafı Aİ-nin enerji

təhlükəsizliyi və enerji tədarükünün şəxələndirilməsi üçün vacibdir. Polşanın sədrliyi Aİ ilə Azərbaycan arasında etimadın gücləndirilməsinə xidmət edəcək. Tərəflər arasında əməkdaşlıq yalnız iqtisadiyyatla məhdudlaşmamalıdır".

"Aİ Azərbaycanın modernləşməsi prosesində faydalı ola biləcək unikal iqtisadi, sosial və mədəni inkişaf modelidir. Ümid

edirik ki, Aİ və Azərbaycan praktiki olaraq tamamlanmış və yenilənmiş çərçivə sazişini tezliklə imzalaya biləcək. Bu xüsusilə iqtisadi sahə də daxil olmaqla əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək", - deyər Polşanın xarici siyasət idarəsindən bildirilib.

Nazirlik həmçinin Azərbaycanın "Şərq Tərəfdaşlığı" proqramında iştirakını yüksək qiymətləndirib: "Şərq Tərəfdaşlığı" siyasəti dəstəklənməli və qorunmalı, Aİ ilə Azərbaycan arasında, həmçinin regional kontekstdə əməkdaşlığın gücləndirilməsi üçün istifadə edilməlidir. Məsələn, bu proqram çərçivəsində Mərkəzi Asiyaya Azərbaycan ərazisi vasitəsilə Avropa ilə birləşdirən enerji və infrastruktur layihələrini maliyyələşdirmək mümkün olacaqdır".

Papa Fransisk COP29-un əhəmiyyətindən danışdı

Roma Katolik Kilsəsinin rəhbəri Papa Fransisk Bakının evsahibliyi etdiyi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) əhəmiyyətini vurğulayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Papa Fransisk yanvarın 9-da Müqəddəs Təxt-Tacda akkreditasiya olunmuş diplomatik korpusun rəhbərləri üçün təşkil edilən ənənəvi illik görüşdə Bakıda keçirilən COP29-da iqlimlə bağlı tədbirlər üçün daha çox maliyyə resurslarının təmin edilməsinə dair qərarlar qəbul olduğunu xatırladı.

"Mən inanıram ki, bunlar iqlim böhranından çox təsirli və böyük iqtisadi bənzərliklərə daha çox dərk etdiyimiz bəra-

hərçivənin yeni forması fonunda ədalət aktıdır: xüsusilə global Şimal ilə Cənub arasında mövcud olan "ekoloji borc". Həmçinin bu "ekoloji borc"un işığında yoxsul ölkələrin xarici borclarını insan inkişafının integral inkişafını təşviq etmək üçün effektiv, yaradıcı və məsuliyyətli siyasət və proq-

ramlara çevirməyin effektiv yollarını tapmaq vacibdir", - deyər Roma Papası qeyd edib.

Pontifik müqəddəs Təxt-Tacın bu prosesi müşayiət etməyə hazır olduğunu vurğulayaraq bildirib: "Bilirik ki, artıq arxasında gizlənmə biləcəyimiz heç bir sərhəd, yaxud siyasi və sosial maneə yoxdur".

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Gürcüstan Parlamentinin sədri Şalva Papuaşviliyə başsağlığı məktubu ünvanlayıb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Gürcüstanda baş vermiş yanğında beş uşağın həlak olması ilə əlaqədar Gürcüstan Parlamentinin sədri Şalva Papuaşviliyə başsağlığı məktubu ünvanlayıb.

Bu barədə Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə bildirilib. Məktubda deyilib: "Gürcüstanın Qali rayonunun Saberio kəndində baş vermiş yanğında beş uşağın həlak olması xəbəri bizi olduqca kədərləndirdi."

Bu faciə ilə bağlı acınızı paylaşır, Sizə, həlak olan uşaqların ailəsinə və yaxınlarına, bütün Gürcüstan xalqına öz əzminə və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin üzvləri adından dərin hüznə başsağlığı verirəm."

"Azərbaycan"

Milli Olimpiya Komitəsi ilə Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyi arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb

Yanvarın 9-da Milli Olimpiya Komitəsi (MOK) ilə Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyi arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, memorandum iki qurum arasında Azərbaycan idmanı və bu sahədə əldə olunan nailiyyətlərin kino vasitəsilə birgə təbliğini nəzərdə tutur. MOK-un vitse-prezidenti Çingiz Hüseynzadə idman filmlərinin ölkəmizdə maraqla qarşılandığını bildirib: "Biz bu işə Milli Olimpiya Komitəsi olaraq, çoxdan başlamışıq. Olimpiya çempionlarımız haqqında bir sıra filmlər çəkilib, paytaxtda və bölgələrdə nümayiş olunub. İşgəldən azad olunmuş ərazilərdə Olimpiya çempionları ilə birlikdə belə filmləri nümayiş etdir-

mək bulki planımıza daxildir. Çalışmalıyıq ki, çempionlarımızı gənc nəsə tanıdaq. Film sahəsində "qadınlar idmanda" mövzusu da hər zaman maraq kəsb edir. Bu gün idmanda və həyatda böyük uğur qazanan qadınlar var. Onların keçdiyi həyat yolunun ekranlaşdırılması da maraqlı olardı. Bir sözlə, mövzular zəngindir. İnanıram ki, bundan sonra birlikdə səmərəli işlər həyata keçirə biləcəyik".

Azərbaycan Kino Agentliyinin baş direktoru vəzifəsini icra edən Orxan Sadıqov isə idman mövzulu filmlərin çəkilməsinin zərurətini bildirib. Qurum rəsmisi "Turan" Film Festivalının Laçın şəhərində keçiriləcəyini vurğulayıb. O, həmçinin Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan idmançılardan bəhs edən silsilə sən-

nədi filmlərin ərəşəyə gəlməsinin əhəmiyyətindən danışdı.

Sonra Çingiz Hüseynzadə və Orxan Sadıqov əməkdaşlıq memorandumunu imzalayıblar.

Memorandumun imzalanmasının əsas məqsədi Azərbaycan kinosunda idman və olimpiizm mövzusunda sənədlərin yazılması, qısa və tammetrajlı filmlərin çəkilməsi təşəbbüslərini dəstəkləmək, inkişaf etdirmək, beynəlxalq idman filmləri festivalının daimi keçirilməsinin təmin etməkdir. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində və azad olunmuş ərazilərdə yaşayan vətəndaşlara idman filmləri, sağlam həyat tərzi, olimpiizm prinsiplərini təbliğ etmək, mütəxirələr və görüşlər təşkil etmək kimi mühüm vəzifələri özündə birləşdirir.

İƏT-in Baş katibi: "Azərbaycanın mövqeyini daim dəstəkləyirik"

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə və nümayəndə heyətinin üzvləri - Milli Məclisin deputatları Səməd Seyidov, Fazil Mustafa, Cavanşir Paşazadə və Rəşad Mahmudov Səudiyyə Ərəbistanının Şura Məclisinin sədri Şeyx Məhəmməd bin Abdulla əl Əş-Şeyxin dəvəti ilə bu ölkəyə səfər ediblər.

QMI-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, səfər çərçivəsində Allahşükür Paşazadə və nümayəndə heyətinin üzvləri yanvarın 8-də İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Ciddə şəhərində yerləşən mənzil-qərargahında qurumun Baş katibi Hissein Brahim Taha ilə görüşüblər.

Görüşdə şeyxülislam Prezident İlham Əliyevin salamlarını İƏT-in Baş katibinə çatdırıb.

A.Paşazadə Azərbaycanın 1991-ci ildə - hələ Sovet İttifaqı dağılmamışdan əvvəl İƏT-in üzvü olduğunu vurğulayaraq bildirib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu bu əlaqələr hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən inkişaf etdirilib.

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fazil Mustafa Azərbaycan Respublikasında ölkə rəhbərliyinin İslam dininə verdiyi ali dəyərdən bəhs edərək, ölkəmizin müstəqillik qazandıqı ilk gündən etibarən İƏT-lə münasibətlərə xüsusi diqqət ayırdığını vurğulayıb.

Milli Məclisin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqındakı nümayəndə heyətinin, həmçinin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü Cavanşir Paşazadə Xocalı qətləminin dünyada tanınmasında İƏT-in rolunu yüksək dəyərləndirərək, beynəlxalq müstəvidə ədalətin təmin olunması yünündə fəaliyyətini xüsusi qeyd edib. Hazırda beynəlxalq təşkilatların əksəriyyətinin bəhrən keçirdiyini ifadə edən C.Paşazadə İƏT-in Azərbaycanla bağlı qəbul etdiyi qətnamələrlə nü-

yini, eyni zamanda münasibətlərlə bağlı təşkilatın qəbul etdiyi qətnamə və bəyanatların böyük əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb.

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fazil Mustafa Azərbaycan Respublikasında ölkə rəhbərliyinin İslam dininə verdiyi ali dəyərdən bəhs edərək, ölkəmizin müstəqillik qazandıqı ilk gündən etibarən İƏT-lə münasibətlərə xüsusi diqqət ayırdığını vurğulayıb.

Milli Məclisin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqındakı nümayəndə heyətinin, həmçinin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü Cavanşir Paşazadə Xocalı qətləminin dünyada tanınmasında İƏT-in rolunu yüksək dəyərləndirərək, beynəlxalq müstəvidə ədalətin təmin olunması yünündə fəaliyyətini xüsusi qeyd edib. Hazırda beynəlxalq təşkilatların əksəriyyətinin bəhrən keçirdiyini ifadə edən C.Paşazadə İƏT-in Azərbaycanla bağlı qəbul etdiyi qətnamələrlə nü-

nəvi, örnək davranış sərgilədiyini bildirib.

Görüş zamanı parlament diplomatiyası haqqında fikirlər səsləndirilib və İƏT Parlament İttifaqı çərçivəsində ölkəmizin həyata keçirdiyi işlər diqqətə çatdırılıb.

QMI sədri Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və himayədarlığı ilə Bakıda keçirilən COP29 çərçivəsində Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Beynəlxalq Müsəlman Ağsaqqallar Şurası və BMT-nin Ətraf Mühit Proqramının birgə təşkilatlığı ilə noyabrın 5-6-da Dini Liderlərin Qlobal Bakı Sammitinin keçirildiyini və İƏT Baş katibinin müavinininin həmin tədbirdə yaxından iştirakını məmnunluqla qeyd edib.

Sonra çıxış edən İƏT Baş katibi Azərbaycanın mövqeyini daim dəstəklədiklərini qeyd

edərək, COP29 tədbirinin uğurla keçirildiyini və konfransda iştirakdan məmnunluğunu bildirib.

Təşkilatın Azərbaycanla birlikdə keçirdiyi nazirlər iclaslarının səmərəli əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə xüsusi təsİR göstərdiyini ifadə edən H.B.Taha 2026-cı ildə İƏT Dövlət və Hökumət başçıları 16-cı Sammitinin Azərbaycanla keçirilməsinin İƏT dövlətlərinin ölkəmizə etimadının göstəricisi olduğunu vurğulayıb.

Görüşün sonunda İƏT Baş katibi şeyxülislamdan onun salamlarını Azərbaycan Prezidentinə çatdırmağı xahiş edib.

Şeyxülislam isə H.B.Tahanı təbriklərlə təbrik edib. Qeyd edək ki, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin rəhbərliyi ilə nümayəndə heyətinin Səudiyyə Ərəbistanına səfəri davam edir.

Azərbaycan XİN rəsmisi: "Ermənistanın xarici işlər nazirinin səsləndirdiyi iddialar tarixin saxtalaşdırılmasıdır"

"Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın yanvarın 8-də mətbuat konfransında Qərbi Azərbaycan İcması və ümumilikdə indiki Ermənistan ərazisindən azərbaycanlıların deportasiyası ilə bağlı səsləndirdiyi iddialar Ermənistan tərəfindən tarixin saxtalaşdırılmasıdır".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Ararat Mirzoyan tərəfindən mətbuat konfransı zamanı səsləndirilən fikirlərə dair şərhində bildirib.

Ayxan Hacızadə qeyd edib ki, ermənilərin son iki yüz il ərzində kütləvi şəkildə Cənubi Qafqaza köçürülməsi ilə azərbay-

canlıların öz tarixi torpaqlarında sıxışdırılması tarixi faktıdır. Mərhələ-mərhələ gərcəkləşdirilən bu plan nəticəsində azərbaycanlılar indiki Ermənistan ərazilərindən - min illər boyu yaşadıkları öz doğma tarixi torpaqlarından qovularaq kütləvi qətl və qırğınlarla məruz qalıb, xalqımıza məxsus minlərlə tarixi-mədəni abidə və yaşayış məskənləri məhv edilib, 2000-dən çox toponimin adı dəyişdirilib. Yalnız 1948-1953-cü illər ərzində 150 minə yaxın azərbaycanlı indiki Ermənistan ərazisində öz tarixi torpaqlarından kütləvi surətdə və zorakılıqla deportasiya olunub. Bununla yanaşı, 1987-1991-ci illərdə azərbaycanlıların tarixi-etnik torpaqlarından növbəti de-

portasiyası baş verib, nəticədə 250 mindən artıq azərbaycanlı Ermənistandan qovulub. Bütün bunları sübut edən tarixi və hüquqi sənədlər mövcuddur.

Azərbaycan XİN rəsmisinin sözlərinə görə, sonuncu deportasiya zamanı guya azərbaycanlılara qarşı kompensasiya ödənilmədi, onların könlüli şəkildə əraziləri tərk etdikləri barədə Ermənistan xarici işlər nazirinin iddiaları da tamamilə əsassızdır. Yalnız 1987-1991-ci illərdə etnik təmizləmə siyasətinin tərkib hissəsi kimi 216 nəfər azərbaycanlının qətlə yetirilməsi faktları bir daha sübut edir ki, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasəti nə dərəcədə əzabla və qanlı həyata keçirilib.

Qeyd edilənlər xüsusunda Ermənistanın Azərbaycanın Qərbi Azərbaycan İcması ifadəsindən istifadə olunmasını "beynəlxalq hüquq pozuntusu", "ərazi iddiası" kimi təqdim etməsi riyakarlıqdır. Ermənistan rəsmilərinin azərbaycanlıların öz torpaqlarına qayıdış hüququnu müxtəlif bəhanələrlə təklif etməsi, Azərbaycan ərazilərini "erməniləşdirmək" və azərbaycanlıların geri qayıdışına hər vaxtda mane olmaq məqsədinin açıq-aşkar nümunəsidir.

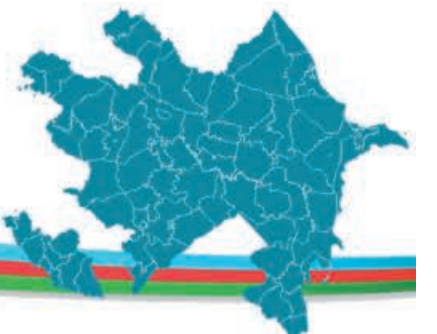
Azərbaycanlıların bölgədə mövcudluğunu problem kimi təqdim etməsi, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləməni və Azərbaycan ərazilərinin işğalı "600 illik problemin həlli" olduğunu bildirmiş keçmiş Er-

mənistan prezidenti Levon Ter-Petrosyanın və sonrakı digər erməni liderlərinin səsləndirdikləri fikirlər və yürütdükləri siyasət göstərir ki, irqçi-sovinist milli məfkurəsi hər zaman Ermənistanın ideoloji təmayülünü təşkil edib.

"Qeyd edilənlərlə yanaşı, 2020-ci il müharibəsindən sonra Azərbaycanda silahlı qüvvələrinin çıxarmaqdan imtina etməsi, erməni sakinlərin yerləşdiyi ərazilərdə hərbi təhlükə siyasətini və qeyri-qanuni fəaliyyətini davam etdirməsi, erməni sakinlərinin Azərbaycanı reinteqrasiya prosesinə mane olmuş Ermənistanın indi beynəlxalq hüquqdan danışması absurdur. Ermənistan tərəfi indiki Ermənistan ərazisin-

də öz doğma torpaqlarından zorla qovulmuş Qərbi Azərbaycan İcmasının nümayəndələrinin hüquqlarını tapdılamaq və onlarla dialoqun hər vaxtda qarşısını almaq əvəzinə, bu icmanın sülh yolu ilə, ləyaqətli və təhlükəsizlik şəraitində geri qayıdış məqsədli Ermənistanla dialoq çağırışlarına cavab verməlidir. Ermənistanın "etnik uyğunlaşma" konsepsiyasından və "etnik təmizləmə əsasında monoetnik dövlət titulu"ndan əl çəkib, dinc birgə yaşayışı seçdiyinin praktiki göstəricisi məhz Qərbi Azərbaycan İcmasının üzvlərinin öz tarixi torpaqlarına qayıtmasına şərait yaratmaqdan keçir. - deyər Ayxan Hacızadə vurğulayıb.

Konstitusiyaya və Suverenlik İli 2025

Qüdrətli dövlətçilik və davamlı inkişaf mərhələsi

İlham Əliyevin müstəqil və qətiyyətli siyasəti sayəsində Azərbaycan bütün milli hədəflərə çatır

Uğurlu idarəçiliyi təmin edən əsas faktorlardan biri hakimiyyətin öz fəaliyyəti və hədəflədiyi məsələlər barədə ölkə ictimaiyyətinə məlumatların, hesabatların verilməsidir. Bütün bunları öz idarəçilik konsepsiyasında əsas prinsiplərdən biri kimi müəyyənləşdirmiş Prezident İlham Əliyev hər bir məsələdə xalqın məlumatlandırılmasını zəruri hesab edir. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin artıq ənənəyə çevrilən televiziya kanallarına müsahibələri də respublikamızın uğurları, geridə qalan ilin yekunları ilə bağlı vətəndaşlara verilən hesabatın mükəmməl vasitəsidir.

Ötən il Azərbaycan üçün global səviyyədə nailiyyətlərə zəngin olub

Prezident İlham Əliyevin müsahibəsində cavablandığı məsələlər həm də ölkəmizin global siyasəti uğurları əhatə etdi. Məlum olduğu kimi, ötən ilin noyabrında Bakıda dünyanın ən mötəbər tədbirlərindən olan COP29 keçirildi. Bu tədbir Azərbaycanın növbəti beynəlxalq uğuruna çevrildi, respublikamızı dünyaya daha yaxından tanıtdı. "Mən bunu bir daha çox böyük uğur adlandırdım. Bizim üçün daha bir mühüm amil ölkəmizin təqdimatı idi. Bizim regionda hələ buna bənzər, bu qədər qonaqın iştirak etdiyi ikinci belə tədbir keçirilməyib. Bu, ölkəmizin təqdimatı idi. Mənim gördüyüm və ölkəmizə ilk dəfə səfər edənlərin hamısı gördüklərinin onlarda dərin təəssürat yaratdığına söyləyirdilər. Çünki Azərbaycan haqqında məlumat qıtlığı, ölkəmiz haqqında məqsədyönlü dezinformasiya bir çoxlarının fikirlərinə təsir edir və onlar Azərbaycana gəlib fəal cəmiyyət, savadlı insanlar, peşəkar personal, şəhərin gözəlliyi və cəmiyyətdə ümumi rahatlığı gördükdə bu, əlbəttə ki, fərqli təəssürat yaradır. Beləliklə, biz müxtəlif hədəflərə çatmışıq və bu, Azərbaycanın növbəti uğurudur", - deyərək Prezident İlham Əliyev müsahibəsində bununla bağlı bildirdi.

Azərbaycanın təşəbbüsləri və qətiyyəti ilə COP29-da vacib qərarlar qəbul edildi. Belə ki, COP29-da karbon bazarına dair Paris Sazişinin 6-cı maddəsi üzrə razılıq əldə edildi. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bu, əhəmiyyətli uğur idi və hər kəs bundan məmnun qaldı, on il ərzində razılıqla bilinməyən məsələ Bakıda öz həllini tapdı.

COP29-da qəbul olunan ən önəmli qərarlardan biri inkişaf etməkdə olan ölkələrə 1,3 trilyon dollar iqlim maliyyəsini yönəltməyi nəzərdə tutan razılıqın əldə olunmasıdır. Bu, inkişaf etmiş ölkələrin 2035-ci ilə qədər inkişaf etməkdə olan dövlətlər üçün hər il ən azı 300 milyard dollar məbləğində vəsaitin səfərbər olunmasına rəhbərlik etməsinə nəzərdə tutan əsas hədəfləri müəyyənləşdirir. COP29 sədrliyinin əsas prioriteti üzrə əldə olunan bu uğur əvvəlki 100 milyard dollarlıq iqlim maliyyəsi məqsədindən əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdi.

Ötən il Azərbaycanın daha bir global uğuru İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (D-8) XI Sammiti zamanı bu təşkilatın üzvü seçilməsi oldu. Müsahibəsində bu məsələyə münasibət bildiren Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycanın bu təşkilata qəbul edilməsi ölkəmizin nüfuzunu bir daha göstərir: "Bu təşkilat 30 ilə yaxın bundan əvvəl yaranmışdı, Türkiyənin təşəbbüsü ilə və səkkiz ölkədən ibarət idi. Bu illər ərzində əlavə üzv qəbul edilməmişdi. Birinci genişlənmə qərarından sonra qəbul edilən üzv Azərbaycan oldu. Əlbəttə ki, bu, ölkəmizin nüfuzunu, eyni zamanda beynəlxalq aləmdə rolumuzu göstərir".

İlham Əliyev Ermənistanla xəbərdarlıq etdi

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətli rəhbərliyi ilə Azərbaycan Vətən müharibəsindən və antiterror əməliyyatlarından sonra da zəfərlərə imza atır, ərəzi bütövlüyi ilə bağlı məsələlərdə milli maraqlarını layiqincə təmin edir. Bu sırada ötən ilin aprelinde Qazaxın 4 kəndinin işğaldan azad edilməsi dövlətimizin növbəti qələbəsi kimi tarixə düşdü. Prezident İlham Əliyevin müsahibəsində qeyd etdiyi kimi, biz bu məsələdə ədalətə nail olduq, ərəzilərimizi bərpa etdik.

Regionumuzun rifahı üçün əsas şərtlərdən biri dayanıqlı sülhün təmin olunmasıdır. Azərbaycan sülh məramını 44 günlük müharibədən sonra bəyan edib və bu istiqamətdə də addımlar atır. Lakin Ermənistan tərəfinin ölkəmizin sülh təşəbbüslərinə cavabı adekvat deyil. Başqa cür desək, Ermənistan silahlanma yolu tutmaqla, əslində, sülhə qarşı çıxır. Bu baxımdan rəsmi İrəvanın sülhə bağlı açıqlamaları heç bir halda sonimi sayıla bilməz. Amma bu sülh daha çox Ermənistanla lazımdır. Bunun üçün Ermənistan həm də konstitusiyasını dəyişdirməli, Minsk qrupunun loqo edilməsinə təşəbbüs göstərməlidir. Bunlar sülh müqaviləsi mümkün deyil. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, əgər Ermənistan sülh müqaviləsi lazım deyilsə, bizə də lazımdır: "Bu imzalanmadan da biz yaşaya və öz siyasətimizi apara bilərik".

Eyni zamanda Prezident İlham Əliyev silahlanma ilə bağlı Ermənistanla sətər xəbərdarlıq etdi: "Bir daha demək istəyirəm ki, biz, sadəcə olaraq, müşahidəçi kimi buna tamaşa edəsi deyilik. Ermənistan silahlanma dərhal dayandırılmalıdır. Ona silah verən Fransa və digər ölkələr o kontraktlara xitam verməlidir, loqo etməlidir. Artıq Ermənistanla göndərilmiş silahlar geri qaytılmalıdır. Bu, bizim şərtimizdir. İndi kim bunu necə istəyir elə də qəbul etsin. Mən sözümdə deyirəm, onlar da bilirlər, onların arxasında duranlar da bilirlər ki, əgər biz nəyisə deyirik, deməli, artıq bu məsələyə çox ciddi yanaşırıq".

Prezident İlham Əliyevin müsahibədə hər bir sualla bağlı cavabı özündə Azərbaycanın yüksəlişini, nailiyyətlərini, müstəqil və qətiyyətli siyasətini təəcəssüm etdirdi. Bu cavablar həm də proqram xarakterli idi və dövlətimizin qarşısında dayanan vəzifələrin və milli prioritetlərin nədən ibarət olduğunu ictimaiyyətə çatdırmaq məqsədi daşıyırdı.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Etibarlı tərəfdaş, güvənli lider

Serbiya Prezidenti A.VUCIĆ:

"İlham Əliyevin sözünə

hər hansı imzadan daha çox inanırıq"

Keçən ilin sonunda Azərbaycandan qaz idxal edən ölkələrin sayı 12-yə çatdı. İndi biz Gürcüstan, Türkiyəyə, Yunanıstana, Bolqarıstana, İtaliyaya, Rumıniyaya, Macarıstana, Serbiyaya, Sloveniyaya, Xorvatiyaya, Şimali Makedoniyaya və Slovakiyaya qaz ixrac edirik.

Prezident İlham Əliyev bu günlərdə yerli televiziya kanallarına müsahibəsində bu məsələdən də bəhs edərək demişdir: "Bəli, qaz ixracımız artır və hazırda biz müxtəlif infrastruktur layihələrindən, əsasən "Cənub qaz dəhlizi" və onun artırılmasından istifadə edərək, qaz təchizatının coğrafiyasını genişləndiririk. Son zamanlar Avropada istismara verilmiş yeni interkonnektorlar vasitəsilə müxtəlif bazarlara çıxışımız mümkündür".

Azərbaycan təbii qaz təchizatında da etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Serbiya Prezidenti Aleksandar Vučić bu günlərdə hökumətin iclasında bunu bir daha vurğulayıb. Bu, Vučićin ölkəmiz, dövlətimizin başçısı haqqında dediyi ilk xoş sözlər deyil. Məsələn, 2022-ci il noyabrın 23-də Belqradda, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdən və ikitərəfli sənədlərin imzalanmasından sonra mətbuata bəyanatında Aleksandar Vučić bəyan etmişdir: "Mən Prezident Əliyevə dedim ki, bütün şəffaf protokol məsələlərinə görə bəzi sənədlər imzalanmalı olsa da, onun sözü bizim üçün yetərli deyil. Çünki biz onun sözü ilə hər hansı imzadan daha çox inanırıq. O, nöyi deyirsə, mən üçün kifayətdir, bilərəm ki, bu, belə də olacaq. Bu, bizim üçün, həqiqətən də, vacibdir". Serbiya Prezidenti ölkəmiz arasında bir çox oxşarlığın olduğunu və bu xüsusda Prezident Əliyevdən bir çox məsələni öyrəndiklərini vurğulamışdır.

Həmin il dekabrın 21-də Azərbaycana səfəri zamanı isə Serbiya Prezidenti dost münasibətini bir daha dilə gətirmişdir: "Mən bu səfərdən, həqiqətən də, çox məmnunam. Bu görüşdən gözləntilərim çoxdur. Həqiqətən də, çox xoşbəxtəm ki, Prezident Əliyevdən bu qədər şey öyrənə bildim. Bildiyiniz kimi, mən nə yerli, nə də beynəlxalq ictimaiyyətə qarşısında bu cür sözləri deməkdən çəkinmirəm. Dünyada bir çoxları bilir ki, mən kimi-sə həddindən artıq tərifləməyi xoşla-

yan biri deyiləm. Mən bizim ikimizdən daha böyük və güclü olduğumu düşünmələri belə tərifləmirəm".

Dostluq və tərəfdaşlıq uğurla davam edir. 2023-cü il dekabrın 10-da Serbiya-Bolqarıstan Qaz İnterkonnektorunun istifadəyə verilməsi ilə tərəfdaşlıq münasibətləri daha da möhkəmləndi. Bu interkonnektor "Cənub qaz dəhlizi"nə inteqrasiya olunub.

Xatırladaq ki, 2022-ci il oktyabrın 1-də Azərbaycan təbii qazını Bolqarıstana nəql edən Yunanıstan-Bolqarıstan İnterkonnektoru (İGB) istifadəyə verildi. İGB-nin reallaşması TAP-ın inkişafında mühüm bir mərhələnin başlanğıcı, "Cənub qaz dəhlizi"nin yeni qollarla şəxələnməsinin göstəricisi kimi dəyərləndirilir. Bu interkonnektorun açılışı Bolqarıstanın, ümumən Cənub-Şərqi Avropanın şəxələndirilmiş enerji təchizatında, istehlakçıların sərfəli və təmiz enerjiyə çıxışında strateji əhəmiyyətli hadisə idi. Başqa sözlə, İGB qarşısında illərdə "Cənub qaz dəhlizi"nin genişləndirilməsi istiqamətində yeni layihələrin müjdəsidir.

Serbiya-Bolqarıstan Qaz İnterkonnektoru isə ixrac infrastrukturunun zənginləşməsi üçün atılan növbəti uğurlu addım oldu. Həmin vaxt Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vučić Niş şəhərində Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsində söylədi ki, bu, onlar üçün çox vacib bir layihədir. O, həmçinin qeyd etdi: "Bu həm də Serbiyanın Niş, Dimitrovgrad, Bela Palanka və Pirok kimi mühüm şəhərlərinin enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirəcək. Bizim gələcəkdə 6 və ya 7 LNG terminalından qaz almaq imkanımız da olacaq ki, bu da Serbiyanın ümumi enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayacaq".

Aleksandar Vučić hökumətin bu yaxınlarda keçirilən iclasında da Azərbaycanın onlar üçün etibarlı tərəfdaş olduğunu bir daha vurğulayaraq onu da bildirmişdir ki, hazırda ölkəmizdə qaz istehlakı gündəlik 13,5-14,5 milyon kubmetr civarındadır. Bu günə həm Serbiyadakı, həm də Macarıstandakı yeraltı anbarlarda təxminən 430 milyon kubmetr qaz ehtiyatı var.

Deyənlərə onu da əlavə edərkən, Serbiya Azərbaycandan qaz alan sayca 8-ci ölkə olub. Hazırda ölkəmizdən gündəlik 2,5 milyon kubmetrdək təbii qaz idxal edilir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

2024-cü il iqtisadi inkişaf baxımından uğurlu dövr oldu

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində Azərbaycanda iqtisadi sferada gedən inkişaf proseslərinə, əldə olunan uğurlara, işğaldan azad edilmiş ərəzələrdə aparılan bərpa və quruculuq işlərinə, Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılması ilə bağlı mövcdə vəziyyətə, xarici siyasət və digər məsələlərə nəzər salındı. Ümumilikdə isə dövlət başçısının hər bir suala cavabı ondan xəbər verdi ki, Azərbaycan dövləti öz yolu ilə inamla addımlayır, qarşısına qoyulmuş bütün vəzifələr təmin yerinə yetirilir.

Azərbaycanın yüksəlişinin ən mükəmməl nümunələrindən biri iqtisadi sferada gedən proseslərdir. Prezident İlham Əliyevin zamanın çağırışlarına cavab verən dönüşümlü iqtisadi siyasəti ötən dövrdə bu sahədə sürətli inkişafı təmin edib. Bunun nəticəsidir ki, bir neçə il əvvəl dünyada baş verən iqtisadi böhranlar zamanı da Azərbaycanda ciddi çətinlik yaşamamışıdır. Son illərdə isə respublikamız iqtisadi müstəvidə yeni müsbət göstəricilərə nail olur. Bu mənada Prezident İlham Əliyevin müsahibəsində 2024-cü ilin iqtisadi göstəriciləri ilə bağlı açıqladığı statistik rəqəmlər göstərir ki, iqtisadi artım davamlı və dayanıqlıdır. Ötən il ümumi daxili məhsulun 4 faizdən çox, qeyri-neft sektorunun 6 faizdən çox, qeyri-neft sektorunun isə 7 faizdən çox artması olduqca mühüm göstəricilərdir. "Keçən il iqtisadi inkişaf baxımından yenə də uğurlu il olmuşdur. Azərbaycanın iqtisadiyyatı inkişaf etmişdir. Hesab edirəm ki, inkişaf templəri, bugünkü dünyanın mənzərəsinə nəzər salsaq, müsbət sayıla bilər", - deyərək Prezident İlham Əliyev bildirdi.

Uğurlu inkişafın nəticəsidir ki, bu ildən minimum əməkhaqqı və minimum pensiya

artırıldı. O cümlədən dövlət büdcəsinin xərcləri 41 milyard manatdan çox oldu.

20-yə yaxın yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünlərin qayıdışı planlaşdırılıb

Artıq neçə ildir ki, Azərbaycanın əsas milli hədəflərindən biri işğaldan azad edilmiş ərəzələrimizin bərpa, keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışıdır. Ötən 4 ildə bu istiqamətdə böyük işlər görüldü. Şuşa, Laçın, Füzuli, Xocalı, Cəbrayıl şəhərlərinə, Zəngilanın Ağalı, Laçının Zabux və Sus, Xocalının Balıca, Tərtərin Taliş kəndlərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı təmin olunub və bu proses davam edir.

2025-ci il isə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı baxımından növbəti uğurlu mərhələ olacaq. Bununla bağlı qarşıdakı planlar barədə məlumat verən Prezident İlham Əliyev 2025-ci ilin sonuna qədər 30-a yaxın yaşayış məntəqəsində keçmiş məcburi köçkünlərin məskunlaşacağını bəyan etdi: "Bu il üçün bizim planlarımızda daha 20-yə yaxın yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünləri qaytarmaqdır. O şəhər və kəndlərin adları artıq seçilib, layihələr icra edilir. Bir çox kəndlərdə, şəhərlərdə indi inşaat işləri gedir və bu ilin sonuna qədər 30-a yaxın yaşayış məntəqəsində keçmiş köçkünlər məskunlaşacaqlar".

Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, əsas infrastruktur layihələri bir-iki ilə başa çatdırılacaq. Ondan sonra yaşayış fondunun yaranmasına istiqamətləndiriləcək məbləğ daha böyük olacaq. Bu da onu göstərir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası prosesi sürətli və davamlıdır.

Uzunmüddətli sosial-iqtisadi inkişafa töhfə

"Sosial-iqtisadi sahədə atılan addımların məqsədi uzunmüddətli hərtərəfli inkişafa töhfə verməkdir. 2018-ci ildən 2024-cü ilə qədər ölkəmizdə dörd mühüm sosial islahat paketi həyata keçirilib, bu tədbirlər ümumilikdə 4 milyon vətəndaşımızın sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına xidmət edib və bu məqsəd üçün 7 milyard manatdan artıq vəsait yönəldilib".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin (İİTKM) İqtisadi təhlil şöbəsinin müdiri müavini Elnur Ələkbərov Prezidentin yerli televiziya kanallarına müsahibəsində sosial sahədə aparılan islahatlarla bağlı fikirlərini şərh edərkən deyib. Ekspert bildirib ki, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və rifahının daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə həyata keçirilən siya-

sətini davamı olaraq, bu ildən etibarən beşinci sosial islahat paketinin icrasına başlanılıb. Bu yeni paket 3 milyon nəfəri əhatə edəcək və onun maliyyələşdirilməsi üçün 1,4 milyard manat vəsaitin ayrılması planlaşdırılıb: "Daha təfərrüatlı ifadə etsək, təxminən 700 min nəfər əməkdaşların artımından, 1,1 milyon nəfər pensiya artımından, 1,2 milyon nəfər isə sosial müavinət və təqaüdlərin artımından faydalanacaqlar. Artıq

sərəncamdan irəli gələn məsələlərin həlli ilə bağlı Nazirlər Kabinetinin bir neçə qərarı qəbul olunub. Həmçinin dövlət başçısının dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqlarının artırılması ilə bağlı sərəncam da imzalanıb. Bu sərəncamla dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqları 15 faiz artırılıb".

Ekspert qeyd edib ki, sosial sahədə atılan addımların məqsədi ilk növbədə əhalinin aztəminatlı hissəsinin maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, əməkhaqqı və digər pul gəlirlərinin artması ilə uzunmüddətli sosial-iqtisadi inkişafa töhfə verməkdir.

Sosial islahatlar çərçivəsində əməkhaqqı və pensiyaların artırılmasının iqtisadiyyata təsirindən danışan E.Ələkbərov 2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında əhalinin gəlirlərinin nominal ifadədə 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,3 faiz artdığını, həmin dövrdə istehlak qiymətləri indeksinin 2 faiz təşkil etdiyini bildirərək əhalinin real gəlirlərinin 4 faizdən çox yüksəldiyini deyib: "Bu rəqəmlər ötən il əldə edilən və 2025-ci ildə sosial islahat paketinin icrası nəticəsində əməkhaqqı və pensiyaların 15 faiz civarında artmasını, bunun müqabilində inflyasiyanın 4-5 faiz ətrafında olacağı proqnozunu nəzərə alsaq, əhalinin real gəlirlərinin bir

Esmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Konstitusiya və Suverenlik İli

2025

Prezident İlham Əliyev yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına verdiyi geniş müsahibədə ölkəmiz üçün əhəmiyyətli olan bir çox məsələyə münasibət bildirib, aydınlıq gətirib. Amma həmin müsahibədə diqqət mərkəzindəki önəmli məsələlərdən biri də təbii ki, ölkənin sosial-iqtisadi sahədə qazandığı uğurlar olub.

Bu gün Azərbaycan dövlətinin müstəqil siyasət aparması, beynəlxalq məsələlərdə heç kəsdən asılı olmayan mövqeyi tutması iqtisadi imkanlarımızla sıx bağlıdır. Elə 44 günlük tarixi Zəfərin qazanılmasında da ölkəmizin iqtisadi potensialının güclü olması əsas rol oynamışdır. Biz möhür bu iqtisadi imkanlarımızı hesabına dünyanın güclü ordularından birini yarada bilmişdik.

Çox qürurlu haldır ki, ölkəmizin iqtisadi gücü artmaqda davam edir. Prezident İlham Əliyev müsahibəsində ötən il ölkəmizin iqtisadi sahədə əldə etdiyi uğurları yüksək qiymətləndirərək demişdir: "Keçən il iqtisadi inkişaf baxımından yenə də uğurlu il olmuşdur. Azərbaycanın iqtisadiyyatı inkişaf etmişdir. Hesab edirik ki, inkişaf tempələri bugünkü dünyanın mənzərəsinə nəzər salsaq, müsbət sayıla bilər. Yəni ümumi daxili məhsul 4 faizdən çox artmışdır. Əslində, bizim üçün əsas göstərici qeyri-neft sektorunun inkişafıdır. Çünki bildiyiniz kimi, biz son vaxtlar neft hasilatında tonəzzüllə üzlaşmışdıq və hesab edirik ki, aparılan danışıqlar, göstərilən sөylər nəticəsində artıq bu tonəzzülə son qoyulacaq və neft hasilatı sabit qalacaq. Beləliklə, neft hasilatının azalması bundan sonra ümumi daxili məhsula mənfi təsir göstərməyəcək. Ona görə biz ümumi iqtisadi göstəricilərə nəzər saldıqda ilk növbədə qeyri-neft sektorunun parametrlərini nəzərə alırıq. Burada da inkişaf daha uğurludur, 6 faizdən çox artıb. Nəzərə alsaq ki, artıq uzun illər bizim iqtisadi inkişafı əlaqəli əsas hədəflərimizdən biri sənaye istehsalının artırılmasıdır, qeyri-

Güclü iqtisadiyyat, qalib ölkə

Bu realıq Azərbaycanın timsalında daha aydın görünür

neft sənaye sektorunda artım daha da yüksəkdir. Bu, 7 faizdən çoxdur. Yəni əgər dünya iqtisadiyyatının artım tempərinə və inkişaf etmiş ölkələrin inkişafına, yaxud da ki, tonəzzülə nəzər salsaq, görürük ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf edib. Əlbəttə ki, bunun təməlinə düşünülüb siyasət dayanır".

Dövlət başçısı əldə olunan nailiyyətləri aparılan düzgün iqtisadi islahatlarla əlaqələndirib. Vurğulayıb ki, bu islahatlarla ölkədə şəffaflyq təmin olunmuş, inhisarçılıqla mübarizə güclənmiş, münbət investisiya mühiti yaradılmışdır. Prezident bildirib ki, ölkəmizin iqtisadi sahədəki uğurları ələ yüksəkdir ki, o, beynəlxalq qurumlar tərəfindən də etiraf edilir. Bu da onu göstərir ki, ölkəmiz iqtisadi sahədə dayanıqlı inkişafa nail olub.

İqtisadi inkişafımız ölkənin maliyyə imkanlarını genişləndirən başlıca amildir. Maliyyə imkanları yüksək olan ölkələr isə müstəqil siyasət apara bilərlər. Beynəlxalq təcrübədən məlumdur ki, maliyyə cəhətdən asılı ölkələr borc və ya kredit verən dövlətlərin, həmçinin maliyyə qurumlarının bir çox arzuolunmaz şərtlərlə boyun oymalı olurlar. Biz müstəqilliyimizin ilk illərində belə hallara çox şahidlik etmişik. Bu gün Azərbaycan kredit ayran heç bir maliyyə qurumu ölkəmizin milli mənafeyinə zidd tələb irəli sürə bilmir. Çünki belə halda biz ömürlük rəhbərliklə imtina edirik. Bu qətiyyəti ölkəmizə iqtisadi qüdrəti və maliyyə imkanları verib. Rəqəmlərə müraciət edərkən keçən il valyuta ehtiyatımızı 72 milyard dollara çatdırma bilmişik. Nəzərə alsaq ki, ölkə əhalisi 10 milyondur, bu, böyük göstəricidir. Belə ki, dünyada valyuta ehtiyatlarını yüksək olmasının göstəricisi adambaşına düşən ehtiyatlarla ölçülür. Həmin göstəriciyə görə, ölkəmiz dünyada aparıcı ölkələr sırasındadır. Ölkəmiz dünyada bir göstəriciyə görə də yüksək reytingə malikdir - Azərbaycan dünyada ümumi daxili məhsulun xarici borca olan nisbətində ən olverli durumdadır. Məlumdur ki, dünyanın inkişaf etmiş bir çox ölkəsində bu rəqəm o qədər yüksəkdir ki, onun altından necə

çılmaq barədə baş sındırırlar. Hazırda Azərbaycanın xarici borcu ümumi daxili məhsulun cəmi 7,2 faizini təşkil edir. Qarşıdakı illərdə isə bu rəqəm daha aşağı olacaq.

Məlumdur ki, dövlət maliyyə imkanları geniş olmasa, əhalinin sosial rifahını yaxşılaşdırma bilməz. İqtisadi göstəricilərimizin yüksək olması, gəlirlərimizin artması dövlətə sosial sahəyə daha çox vəsait ayırmağa imkan verir. Prezident İlham Əliyev dövlətin sosial sahəyə daha çox diqqət ayırdığını və bu istiqamətdə görülən işlərin mütəmadi və ardıcıl olduğunu vurğulayaraq demişdir: "Bildiyiniz kimi, bu il yanvarın birindən minimum əməkhaqqı 55 manat artıb və 400 manata çatıb. Minimum pensiya 40 manat artıb və 320 manata çatıb. Orta hesabla artım 14-15 faizdir. Bu qədər böyük sərmayə qoyan və Qarabağın bərpası kimi qarşımızda bu qədər böyük problemi olan ölkədə bu sahəyə də bu diqqəti yetirmək, əlbəttə ki, bizim siyasətimizin, necə deyirlər, mahiyyətini göstərir. Yəni Azərbaycan vətəndaşları ildən-ilə daha yaxşı yaşamaqlıdır. Əgər biz bu artımı inflyasiyanın dərəcəsi ilə müqayisə etsək, - hansı ki, keçən il 2 faizdən bir qədər çox idi, - yəni bu artım möhür az müdafiə olunan təbəqə üçün dövlət tərəfindən növbəti yardımdır. Hər şey cəmiyyətdə də, siyasətdə də, ailədə də ədalətli olmalıdır və sosial ədalət prinsipləri həmişə bizim üçün vacib olub. İmkan yandıqca biz ilk növbədə bu sahəni də, necə deyirlər, diqqətdə saxlamışıq. Son bir neçə il ərzində dörd sosial paket həyata keçirildi və bu məqsədlər üçün 7 milyard manatdan çox vəsait xərcləndi. Bundan sonra da sosial və iqtisadi inkişaf yanbayan gedəcək. İqtisadi imkan artıqda biz daim sosial məsələlərin həllinə - minimum əməkhaqqı, pensiya, sosial müavinətlərin artırılması məsələlərinə də daim diqqət göstərəcəyik".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Qarabağ dünyanın ən gözəl guşələrindən birinə çevriləcək

Ötən ilin əlamətdar hadisələrindən biri də Qazax rayonunun dörd kəndinin Ermənistanın işğalından azad edilməsi oldu. Bu da Azərbaycan dövlətinin doğru və qətiyyətli siyasəti sayəsində reallaşdı. Prezident İlham Əliyevin yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində diqqətə çatdırdığı kimi, Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin bir santimetrini belə azad etmək istəmirdi. Ancaq Azərbaycan dövlətinin ardıcıl həyata keçirdiyi uğurlu siyasət, qurduğu güclü, sücaətli ordu işğalçı Ermənistanı geri çəkilməyə, qəsb etdiyi ərazilərimizi tərk etməyə vadar etdi.

"Düşünürəm ki, Ermənistanı könlüllü surətdə, belə desək, könlüllü-məcburi şəkildə bu kəndləri qaytarmağa vadar edən bir neçə amil var. Birincisi, Vətən müharibəsi və onun nöqtələrdir. İkincisi, antiterror əməliyyatı. Zənnimcə, o, erməni rəhbərliyinin onlarla birlikdə Azərbaycana qarşı duracağı ilə bağlı bütün illüziyaları arıtıq yox etməli idi", - dövlət başçısı yerli televiziya kanallarına müsahibəsində dedi.

Artıq işğalçı ölkənin nə "böyük Ermənistan" xülyası, nə də "yenilməz Ermənistan ordusu" mifi var. 2020-ci ilin payızında 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycan Ordusu əsl gücün, qəhrəmanlığın, məğlubiyyətsizliyini nümunəsini nümayiş etdirdi. Ermənistanın müstəqilliyimizi yeni bərpa etdiyimiz, ağır sınaqlara üzlaşdırdığımız vaxtlarda - 1990-cı illərdə xarici havadarlarından hər cür yardımlar alaraq ələ keçirdiyi və otuz ilə yaxın işğal altında saxladığı kəndlərimiz, qəsəbələrimiz, rayonlarımız, şəhərlərimiz Vətən müharibəsində bir-bir Ermənistan silahlı qüvvələrindən azad edildi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə arzu etdiyimiz kimi, Azərbaycan bayrağı dalğalandı. Müzəffər Azərbaycan Ordusu yenə də təxribat və terror əməllərini Qarabağda qalaraq davam etdirməyə soy göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinin tör-töküntülərinə və separatçılara son zərbəni isə 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror əməliyyatları zamanı vurdu. Düşməni məğlubiyyətdə uğrayaraq təslim bayrağını qaldırdı. Beləliklə, Azərbaycan öz suverenliyini tam bərpa etdi.

Dörd ildir ki, Azərbaycan işğalçı Ermənistanın otuz il ərzində xarabalığa çevirdiyi Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru dirçəltmək, həmin ərazilərin sakinləri olan keçmiş məcburi köçkünlərin geri qayıtmalarına şərait yaratmaq üçün Böyük Qayıdış proqramı həyata keçirir. Azərbaycan dövləti öz gücü ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru yenidən qurur. Aparılan tikinti-bərpa, quruculuq işləri külli miqdarda vəsait və işçi qüvvəsi tələb edir.

Bu gün də Azərbaycan xalqının və dövlətinin ən böyük məqsədi, niyyəti sülhün bərqərar olmasıdır. Təəssüf ki, Ermənistan rəhbərliyi bunun əksini nümayiş etdirir. Açıq-aşkar silahlanmaqla niyyətinin sülh olmadığını göstərir. Ermənistan bəzi ölkələr, bir sıra qüvvələr tərəfindən ciddi-cəhdə silahlandırılır. Şübhəsiz ki, bu, regionun təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdid yaradır. Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində nəzərə çatdırdı ki, Ermənistanla gedən silahlanma prosesi, əlbəttə ki, Cənubi Qafqaz üçün yeni təhdid amildir. Müsahibə zamanı dövlət başçısına ünvanlanan suallardan biri də bu oldu: "Bu proses bizim Böyük Qayıdışımızda mane olmayacaq ki? Longimoyəcəyik

ki?" Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, əlbəttə, müəyyən dərəcədə mane olur: "Çünki böyük vəsait hərbi və təhlükəsizlik məsələlərinə ayrılır. Əgər Ermənistanın silahlanma siyasəti olmasaydı, mən deyə bilərəm ki, 8,4 yox, bəlkə də hərbi və təhlükəsizlik məsələləri üçün 4 milyard manat kifayət edərdi, əgər biz yenə də potensial təhlükə ilə üz-üzə qalmasaydıq. Ona görə əlbəttə ki, bu vəsaitin bir hissəsi gedəcəkdə Qarabağın bərpasına, bir hissəsi gedəcəkdə digər bölgələrin inkişafına, bir hissəsi gedəcəkdə sosial proqramlara". Dövlət başçısı diqqətə çatdırdı ki, amma buna baxmayaraq, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası bizim üçün hərbi məsələlərə bərabər ön vacib prioritetlərdən biridir: "Bu il ən azı 4 milyard manat ayrılacaq. Amma mən hesab edirəm ki, biz daha çox vəsaiti səfərbər edə bilirik. Biz üç il ərzində 10 yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünləri qaytara bilmişik və artıq mətbuatda da bu gedib. On mindən çox köçkün artıq evlərdə təmin edilib və orada yaşayır. Bütövlükdə 30 minə yaxın insan orada yaşayır, müxtəlif vəzifələrdə çalışırlar, inşaata, dövlət işlərində də digər sahələrdə".

Prezident İlham Əliyev açıqladı ki, bu il üçün bizim planlarımızda daha 20-yə yaxın yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünləri qaytarmaqdır. Bildirdi ki, o, şəhər və kəndlərin adları artıq seçilib, layihələr icra edilir. Bir çox kənddə, şəhərdə indi inşaat işləri getdiyinə və bu ilin sonuna qədər 30-a yaxın yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünlərin məskunlaşacağına deyən dövlət başçısı onu da qeyd etdi ki, biz əsas infrastruktur layihələrini yaqın ki, bir-iki ilə başa çatdıracağıq: "Ən çox vəsait bu layihələrə gedir. Çünki 60 kilometrədən çox tunellər, körpülər, elektrik stansiyaları, su anbarları inşa edilir. Biz artıq orada 30-dan çox su elektrik stansiyasını işə salmışıq, demir yolları çəkməmişik. Yəni bütün bunlar əsas maliyyə yükü götürür. Təqribən 2-3 ildən sonra əsas infrastruktur layihələri başa çatacaq və ondan sonra yaşayış fondunun yaranmasına istiqamətləndiriləcək məbləğ daha böyük olacaq. Amma yenə də əgər biz dünya tarixinə nəzər salsaq görürük ki, işğaldan və dağıntıdan əziyyət çəkmiş heç bir ölkə öz ərazilərini bu tempə və bu keyfiyyətdə bərpa etməyib. Yəni biz burada da həm peşəkərlik, həm də çox ciddi yanaşma göstəririk. Burada sadəcə olaraq, söhbət maliyyə resurslarından getmir, yəni resurslar ola bilər, amma gərəkdir insan potensialının olması. Yəni biz son illər ərzində kadr hazırlığına da böyük investisiyalar qoymuşuq, texniki imkanlarımız da genişdir".

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Məqsəd aydın, hədəf bəlli...

Dövlət başçısının hər bir çıxışı, müsahibəsi tarixi hadisə kimi yaddaşlara həkk olur. Dünya mətbuatının gündəmi-nə çevrilir, yüksək siyasi dairələrdə haqqında geniş təhlillər aparılır... Hər bir kəlməsi ilə dəqiq hədəfi müəyyənləşdirən Azərbaycan Prezidenti möhkəm iradəsi, qətiyyəti, açıq fikirliliyi və konkretliyi ilə dostları sevindirməyi, ölkəmizin düşmənlərini isə böyük siyasi ustalıqla məyus etməyi bacarır.

Prezident İlham Əliyev yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə dünyada və regionda baş verən hadisələr, risklər və perspektivlər, ölkəmizin baxışı, planları barədə sualları əhatəli və əsaslı şəkildə cavablandırdı.

Bu bir realıqdır ki, Azərbaycan özünün qüdrətli ordusu, güclü iqtisadiyyatı, beynəlxalq arenada önəmli mövqeyi, müstəqil xarici siyasəti ilə öz tarixinin ən şanlı dövrünü yaşayır. Yeni əsrin yeni lideri İlham Əliyev ölkəmizə rəhbərlik etdiyi illərdə Azərbaycanı həm siyasi, iqtisadi, həm də hərbi cəhətdən qüdrətli, dünyada sözü keçən dövlətə çevirdi. Bu gün sayəsində Qarabağın 30 il davam edən işğalına 44 gündə son qoymaq mümkün oldu. Faktır ki, çoxəsrlik Azərbaycan tarixində buna bənzər şəərəfli və qürurlu tarixi hadisə olmayıb. Ordumuz Müzəffər Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə mümkün olmayan mümkün edərək xalqımıza tarixi qürur yaşatdı. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edildi. Bu gün işğaldan azad olunmuş torpaqlarımız böyük tikinti meydançasını xatırladır. Düşmənin xarabazara döndərdiyi hər bir kənd, şəhər bərpa edilərək güllüstanə çevrilir. Öz torpaqlarından məcburi şəkildə didərgin düşmüş insanlar doğma yurdlarına qayıdırlar.

Yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibəsində dövlət başçısı işğaldan azad olunmuş torpaqlar haqqında xüsusi olaraq vurğulayıb: "Mən azad edilmiş torpaqlarda bəlkə də 100 dəfədən çox olmuşam və hər dəfə gedəndə özümə eyni sözləri deyirəm, eyni sevinci bölüşürəm. Sanki birinci dəfə gəlmişəm oraya".

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan bəhs edərkən dövlət başçısı qeyd edib: "Mən müharibə başa çatandan dərhal sonra demişəm ki, biz Qarabağı cənnətə çevirəcəyik. Əslində, onsuz da bura öz təbii quruluşuna, gözəlliyinə görə cənnətdir. Amma müasir infrastruktur, yaşayış yerləri, iş yerləri, rahatlıq - bura doğrudan da dünyanın ən gözəl yerlərindən birinə çevriləcək. Bura çox böyük coğrafiyadır. Həm Qarabağ, həm Şərqi Zəngəzur, eyni zamanda ona o qədər də uzaq olmayan Naxçıvan Muxtar Respublikası iqtisadi, sosial, "yaşıl enerji" və təhlükəsizlik nöqtəyi-nəzərdən vahid bir böyük məkana çevrilməlidir, halbuki bu, bizim bölgüyə görə üç regiondur".

Müsahibəsində dövlət başçısı qəti şəkildə bildirmişdir: "Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaqdır. Onlar bunu nə qədər tez başa düşsələr, o qədər də yaxşıdır. Biz belə vəziyyətdə qala bilmərik. Biz Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvana niyə müxtəlif, başqa yollarla getməliyik? Bizim birbaşa əlaqəmiz olmalıdır və bu əlaqə Er-

mənistanın suverenliyini şübhə altına qoymur".

Ermənistan və havadarları ölkəmizin iqtisadi qüdrətindən, hərbi gücündən, regionun lider dövləti olması və tam müstəqil siyasət aparmasından ciddi narahatdırlar. Azərbaycan heç bir vəsitə olmadan öz hərbi gücü ilə Qarabağı azad etməklə Cənubi Qafqazda qlobal siyasi maraqları olan dövlətlərə ciddi zərbə vurdu. Onların "beynəlxalq nüfuzu"nu demək olar ki, heç etdi. Azərbaycanın bu möhtəşəm qələbəsini həzm edə bilməyən dövlətlər, xüsusilə Fransa Ermənistanı yenidən silahlandırmaqla regionda müharibə alovunu yenidən güvürlənməyə çalışır. Ermənistanı yenidən müharibəyə təhrik edənlər həzər edirlər ki, bununla Azərbaycanın iqtisadi inkişafına mane ola biləcəklər, Qarabağda gedən bərpa-quruculuq işlərinə əngəl törədəcəklər.

Azərbaycan Prezidenti müsahibəsində qeyd edib: "Əgər Ermənistanın silahlanma siyasəti olmasaydı, mən deyə bilərəm ki, 8,4 yox, bəlkə də hərbi və təhlükəsizlik məsələləri üçün 4 milyard manat kifayət edərdi, əgər biz yenə də potensial təhlükə ilə üz-üzə qalmasaydıq. Ona görə əlbəttə ki, bu vəsaitin bir hissəsi gedəcəkdə Qarabağın bərpasına, bir hissəsi gedəcəkdə digər bölgələrin inkişafına, bir hissəsi gedəcəkdə sosial proqramlara". Azərbaycanın müharibəyə təhrik edənər edərək dövlət başçısı xüsusi olaraq vurğuladı: "Ermənistanın silahlanması, sadəcə olaraq, yeni gərginliyə gətirib çıxaracaq. Biz bunu istəmirik. Biz sülh istəyirik. Biz istəyirik ki, artıq müharibə səhifəsi bağlansın. Ancaq görürük ki, Ermənistanın həm özü, həm

onun yeni havadarları bunu istəyirlər. Onlar revanşist fikirlərlə yaşayırlar və Ermənistan faktiki olaraq bölgə üçün bir təhdid mənbəyidir".

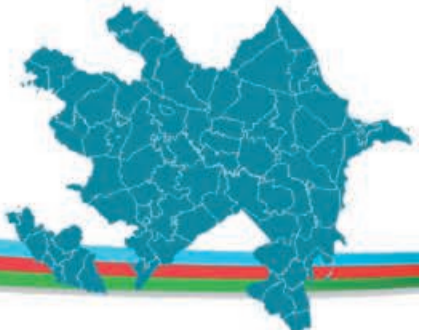
Müsahibəsində Azərbaycan-Ermənistan sülh müqaviləsinə toxunan Prezident İlham Əliyev çox qəti şəkildə fikrini belə ifadə edib: "Ümid edirəm ki, sülh müqaviləsi ilə bağlı bizim bütün şərtlərimiz də qəbul ediləcək. Çünki bu şərtlərdə hər hansı bir fəvqəladə məsələ yoxdur. Minsk qrupunun ləğv edilməsi, konstitusiyamızın dəyişdirilməsi - bunlar sülh müqaviləsi mümkün deyil. Əgər Ermənistan sülh müqaviləsi lazım deyilsə, biz də lazım deyil. Bu imzalanmadan da biz yaşayacağıq və öz siyasətimizi apara bilirik. Yəni mən yenə də Ermənistan tərəfinə məsləhət görürəm ki, hər şeyi yaxşı ölcü-biçsin, o cümlədən dünyadakı geosiyasi dəyişiklikləri".

İlham Əliyev xalqın sevimli, seçdiyi liderdir. Gücünü də dünyada sülh və sabitliyə təhlükə yaradan dövlətlərdən yox, öz xalqından, vətənlərindən, doğma insanlardan alır. Bu gün xalq öz liderinin arxasında qürurla dayanaraq onun qətiyyətli qərarlarını alqışlayır. Xalqına güvənən Prezident müsahibəsində xalqımızın birliyindən bəhs edərək sevgi ilə qeyd etmişdir: "Mən bilirəm ki, arxamda Azərbaycan xalqı dayanır. Azərbaycan xalqı da bilir ki, mən onun arxasında dayanıram, yəni bu, xüsusi bir hissədir. Bunu yaqın ki, bir çoxları yaşamayıb. Xüsusilə hər iki dövrədə ölkəyə rəhbərlik edənlər şəxs kimi bəlkə də bu, unikal təcrübədir".

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Konstitusiyaya və Suverenlik İli 2025

Azərbaycanın dinamik inkişafını təmin edən və ölkəni tarixi Zəfər zirvəsinə yüksəldən Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü və ardıcıl sosial siyasət vətəndaş rifahının yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynayıb. Dövlətimizin başçısının sosial siyasəti yalnız ölkənin iqtisadi inkişafını deyil, həm də vətəndaşların yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsini hədəfləyir. AZƏRTAC 2018-2024-cü illəri əhatə edən milyonlarla insanın sosial təminatında böyük irəliləyişlərə səbəb olan islahatlar paketini təhlil edir.

Ötən 6 il ərzində həyata keçirilən dörd sosial islahat paketi çərçivəsində milyonlarla insanın sosial təminatında böyük irəliləyişlər əldə edilib. Xüsusilə minimum pensiyanın 2,5 dəfə, orta aylıq pensiyanın 2,4 dəfə, müavinət və təqaüd ödənişlərinin isə 5 dəfəyə qədər artırılması Prezidentin sosial rifaha yönəlmiş siyasətinin yüksək səmərəliliyini göstərir. Bununla yanaşı, əmək müqavilələrinin sayının son 6 ildə 600 mindən çox (50 faizədək) artması işçi hüquqlarının qorunması, formal məşğulluğun genişləndirilməsi və əmək bazarında şəffaflığın artırılması baxımından mühüm nailiyyətdir. Bu rəqəmlər Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial siyasətin Azərbaycanı rifah cəmiyyətinə çevirmək istiqamətində uğurlarını nümayiş etdirir.

Sosial rifahın gücləndirilməsinə yönəlmiş siyasət

Azərbaycanda əhalinin sosial rifahının təmin olunması istiqamətində dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri sosialyönümlü xərclərin artırılmasıdır. Bu, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial siyasətin əməli nəticəsi olaraq özünü büdcə göstəricilərində də aydın şəkildə büruzə verir. Məsələn, 2021-ci ildə dövlət büdcəsində sosialyönümlü xərclər 10,3 milyard manat təşkil edirdisə, 2024-cü il üçün bu məbləğ 15,5 milyard manata çatdırılıb, 2025-ci ilin büdcə layihəsində isə 16,9 milyard manat nəzərdə tutulur. Bu göstəricilər qısa müddətdə sosial xərclərin 6,6 milyard manat və ya 1,6 dəfə artmışını göstərir.

Sosialyönümlü xərclərin dövlət büdcəsində çəkisinin 41 faizə çatması isə sosial rifahın dövlət siyasətinin prioritet istiqaməti olduğunu bir daha təsdiqləyir. Bu artım, həmçinin vətəndaşların həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, sosial təminat sisteminin gücləndirilməsi və əhalinin həssas təbəqələrinin dəstək alması istiqamətində görülən tədbirlərin əhəmiyyətini vurğulayır. Bu yanaşma Azərbaycan dövlətinin sosial sahəyə xüsusi önəm verdiyini və iqtisadi inkişafın insan əməlinə xidmət etdiyini aydın şəkildə ortaya qoyur.

Azərbaycanın sosial islahatlar strategiyası: Əhalinin rifahının yüksəldilməsi

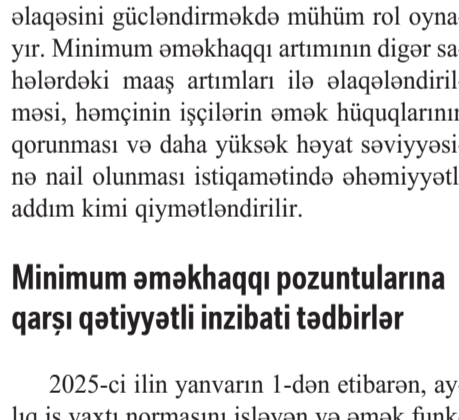
Azərbaycanın sosial inkişafını təmin edən Prezident İlham Əliyevin ardıcıl və məqsədyönlü siyasəti çərçivəsində 2018-ci ildən başlayaraq həyata keçirilən sosial islahat paketlərinə 2025-ci ilin əvvəlindən beşinci paketin reallaşdırılması da əlavə olunub. Bu istiqamətdə mühüm addım dövlətimizin başçısının 2024-cü il 23 dekabr tarixli Sərəncamı ilə atılıb. Belə ki, 2025-ci ilin yanvarından başlayaraq minimum əməkhaqqının 345 manatdan 16 faiz artırılaraq 400 manata çatdırılıb. Fevralın 1-dən isə minimum pensiyanın məbləği 280 manatdan 14,3 faiz artırıla 320 manata qaldırılacaq.

Beləliklə, 2018-ci ildən bəri minimum əməkhaqqında 3,1 dəfə, minimum pensiyada isə 3 dəfəyədək artım əldə edilmişdir ki, bu da əhalinin sosial rifahının əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsinə səbəb olub. Həmçinin 2018-2024-cü illər ərzində müavinət və təqaüd ödənişlərində 5 dəfə artım qeydə alınıb və 2024-cü ilin sonundakı sərəncama əsasən, bu artım dinamikası 2025-ci ildə də davam etdiriləcək. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqqlarının 2025-ci ilin yanvarından etibarən orta hesabla 15 faiz artırılması da bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan biridir.

Bunlarla yanaşı 2025-ci il üçün təsdiq edilən qanunlarla yaşayış minimumu və ehtiyac meyarının 270 manatdan 285 manata çatdırılması da sosial təminat sisteminin daha da gücləndirilməsi məqsədi daşıyır. Prezident İlham Əliyev yanvarın 7-də yerli telekanallara müsahibəsində yeni sosial islahat paketinin əhəmiyyətini vurğulayaraq, Azərbaycanın həm sosial sahədə, həm də iqtisadi

Azərbaycanın sosial islahat strategiyası: Prezidentin əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində atdığı addımlar

inkışafda tarazlı yanaşma sərgilədiyini ifadə edib. Qeyd edib ki, Qarabağın bərpası kimi strateji əhəmiyyətli vəzifələri həyata keçirən ölkənin vətəndaşlarının rifahına bu qədər diqqət yetirilməsi dövlət siyasətinin mahiyyətini nümayiş etdirir. "Azərbaycan vətəndaşları ildən-ilə daha yaxşı yaşayacaqlar", - deyən Prezident son illər ərzində dörd sosial paketin həyata keçirildiyini və bu məqsədlər üçün 7 milyard manatdan çox vəsaitin xərcləndiyini vurğulayıb. Bununla yanaşı iqtisadi imkanların artması fonunda sosial məsələlərin - minimum əməkhaqqı, pensiya və sosial müavinətlərin artırılması kimi məsələlərin həllinə hər zaman diqqət yetiriləcəyini bəyan edib. Bu yanaşma sosial siyasətin dövlət idarəetməsində əsas prioritetlərdən olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Əhalinin sosial təminatının gücləndirilməsinə yönəlmiş yeni islahat paketi

Göründüyü kimi, cari ilin əvvəlindən həyata keçirilən yeni sosial islahat paketi Azərbaycanın sosial inkişafı və vətəndaşlarının rifahının artırılması məqsədi daşıyır. Bu paket pensiyaların indeksləşdirilərək artırılması da daxil olmaqla, ümumilikdə 3 milyon insanı əhatə edəcək. Həmin şəxslərə yönəlməli əməkhaqqı, pensiya, müavinət və təqaüdlərin artırılması üçün əlavə olaraq 1,4 milyard manat ayrılıb. Bu islahat paketi ölkənin so-

sial sahədəki ən mühüm addımlarından biri olmaqla, geniş əhali təbəqəsinin maddi təminatını yaxşılaşdırmağa yönəlib.

Sosial islahatlar çərçivəsində, 2018-2025-ci illər ərzində sosial ödənişlərin artırılması məqsədilə ayrılan əlavə illik vəsaitin həcmi 7,6 milyard manata çatıb.

Bu vəsait vətəndaşların sosial təminatının daha da gücləndirilməsi və ölkədəki sosial rifah modelinin davamlı inkişafı üçün mühüm mənbə təşkil edir. Dövlətin sosial siyasətində bu cür vəsait ayrılması, iqtisadi inkişafın paralel olaraq sosial sahənin inkişafına da xidmət etməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu yanaşma Azərbaycan hökumətinin iqtisadi və sosial siyasətdə balanslı və uzumüddətli inkişafı təmin etməyə çalışdığını göstərir.

Sosial islahatların bu qədər genişmiqyaslı şəkildə həyata keçirilməsi, dövlətin sosial məsələlərə verdiyi önəm və vətəndaşlarının rifahını daha da artırmaq istiqamətindəki qətiyyətinin göstəricisidir. Bu islahatlar həm də Azərbaycan cəmiyyətində daha ədalətli və inklüziv sosial sistemin formalaşmasına xidmət edir.

Azərbaycanda minimum əməkhaqqının artırılması və əmək bazarı islahatları

Minimum əməkhaqqının artırılması yalnız aşağıgözlü vətəndaşların maddi vəziyyə-

yətini yaxşılaşdırmaqla kifayətlənməyib, eyni zamanda dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan bütün işçilərin əməkhaqqlarının artmasına səbəb olub. Nazirlər Kabinetinin təsdiqlədiyi və dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə işləyənlərin vəzifə məaaşlarının müəyyən edildiyi Vahid Tarif Cədvəli çərçivəsində 19 pillonun ilk pilləsi üzrə əməkhaqqı 345 manatdan 400 manata çatdırılıb. Bu artım digər pillələrdə də məaaşların orta hesabla 16 faizədək artırılmasına imkan yaradıb. Beləliklə, yalnız minimum əməkhaqqı artımına uyğun olaraq 700 min nəfərə qədər işçinin məaaşında artım baş verib.

Eyni zamanda dövlət orqanlarında çalışan dövlət qulluqçusu olmayan işçilərin məaaşları, büdcədən maliyyələşdirilən müəssisə, idarə və təşkilatlarda tədris məşğulələrinin aparılmasına cəlb edilən işçilərin əməyinin saatəsbabı ödənilməsi məbləği də artırılıb. Bu artımlar əməkhaqqı səviyyəsi müxtəlif olan işçilərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına və daha ədalətli əmək bazarının formalaşmasına yönəlib. Beləliklə, minimum əməkhaqqının artırılması yalnız aşağıgözlü təbəqənin maddi rifahını yüksəltməkdən daha geniş təsire malik olub.

Bu islahatlar həmçinin dövlətin sosial siyasətinin geniş əhatəli və inklüziv xarakter daşdığını göstərir. Əməkhaqqı artımları, vətəndaşların sosial rifahının təmin olunmasında, iqtisadi və sosial tərəqqinin qarşılıq

diyyətinin daha şəffaf və dayanıqlı olmasını təmin edir. Azərbaycan dövləti əmək bazarında daha ədalətli şəraitin yaradılması və işçilərin hüquqlarının qorunması istiqamətində mühüm addımlar atır, bu da ümumilikdə sosial rifahın artmasına xidmət edir. Bu tədbirlər, həmçinin işçilərin hüquqi təminatlarını gücləndirərək əmək bazarında daha sağlam və dürüst münasibətlərin yaranmasına şərait yaradır.

Pensiyaların artırılması və sosial rifaha töhfə

Pensiyaların artırılması dövlətin vətəndaşların sosial təminatını daha da gücləndirmək məqsədi daşıyır və hər il ölkə Prezidentinin sərəncamları ilə həyata keçirilir. Pensiyalar Dövlət Statistika Komitəsinin təqdim etdiyi məlumata əsasən, əvvəlki ilin orta aylıq əməkhaqqı artımına uyğun olaraq indeksləşdirilərək artırılıb. Bu, pensiyaçıların maddi rifahının yüksəldilməsi və onların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün mühüm addımdır. 2025-ci ilin əvvəlindən pensiyaların indeksləşdirilərək artırılması nəzərdə tutulub və bu artım, minimum pensiyaların artırılmasının təmin edilməsi ilə yanaşı, pensiyaçıların rifahını daha da yaxşılaşdıracaqdır.

Son illərdəki təcrübə göstərir ki, orta aylıq əməkhaqqında davamlı və ciddi artımlar pensiyaların indeksləşdirilərək artırılması göstəricisinin daha yüksək olmasına imkan yaradıb. 2023-cü ildə pensiyaların artımı 14,7 faiz, 2024-cü ildə isə 11,2 faiz təşkil edib. Bu artımlar pensiyaçıların həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm rol oynayıb və gələcəkdə də bu artım tendensiyasının davam edəcəyi gözlənilir. Həmçinin pensiya artımlarının həyata keçirilməsi zamanı vətəndaşların müxtəlif sosial ehtiyacları nəzərə alınır və bu artımlar onların gündəlik həyatına müsbət təsir göstərir.

Mühüm bir yenilik də odur ki, 2023-cü ilin əvvəlindən pensiya artımı sahəsində vahid indeksasiya metoduna keçilib. Bu metod hər ilin əvvəlində vahid yanaşma ilə 1,1 milyon pensiyaçının pensiyalarının indeksləşdirilərək artırılmasına imkan verir. Bu yanaşma pensiyaçıların haqlarının qorunması və daha ədalətli şəkildə artımın həyata keçirilməsi üçün çox mühüm bir addım olub.

Pensiyaların indeksləşdirilərək artırılması elektron sistem üzərindən avtomatik şəkildə həyata keçirilir. Bu, pensiyaçıların heç bir sənəd təqdim etməsinə və müraciət etməsinə ehtiyac qalmadan onların pensiyalarının artırılmasını təmin edir. Elektron sistemin tətbiqi prosesin daha sürətli və şəffaf olmasına imkan verir, həmçinin bürokratik maneələri aradan qaldırır. Bu yenilik dövlətin sosial siyasətində müasir yanaşmaları və vətəndaşların rahatlığını ön planda tutduğunu göstərir. Bu şəkildə pensiyaçıların hüquqlarının daha səmərəli şəkildə qorunması və onların sosial rifahının davamlı olaraq artırılması təmin edilir.

Pensiya ödənişlərinə ayrılan vəsaitin əhəmiyyəti

Ayrılan islahatlar çərçivəsində pensiya artımlarının davamlı xarakter alması pensiya təminatı üzrə ödənilən vəsaitlərin mütəmadi artımına gətirib çıxarıb. Bu artım vətəndaşların sosial rifahının yüksəldilməsi və pensiyaçıların maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədini daşıyır. 2025-ci ildə əmək pensiyalarının ödənilməsi üçün 7 milyard 210 milyon 530 min manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulub. Bu, keçən il müvafiq istiqamətdə ayrılan vəsaitdən 710 milyon manat və ya 11 faiz daha çoxdur, yəni dövlət pensiyaçıların ehtiyaclarını qarşılamağa daha böyük diqqət yetirir.

Ümumilikdə pensiyalar üzrə ayrılan illik vəsait 2018-ci ildən bəri 2 dəfə artıb. Bu artım ölkənin sosial siyasətinin nə qədər uğurla həyata keçirildiyini və dövlətin pensiyaçıların rifahını daim artırmaq üçün böyük say göstərdiyini göstərir. Dövlətin pensiya ödənişlərinə ayırdığı vəsaitin artması gələcəkdə də sosial təminatın gücləndirilməsinə və ölkə üzrə rifah vəziyyəsinin yüksəlməsinə xidmət edəcək.

Əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial islahatlar ölkənin iqtisadiyyatını gücləndirərək vətəndaşların sosial təminatını da mütəmadi olaraq yaxşılaşdırmağa yönəlib. Bu addımlar sosial rifahın davamlı artımını təmin etməklə ölkənin ümumi inkişafına mühüm töhfə verir.

Qərbi Azərbaycana qayıdış: milli ideyanın əsas hədəflərindən biri

İlham Əliyevin müraciəti BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılıb

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) katibliyi, Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 2024-cü il 5-6 dekabr tarixlərində Bakı şəhərində "Qayıdış hüququ: Ermənistanın zorla çıxarılmış azərbaycanlılar üçün ədalət təmin edilməsi" mövzusunda keçirilmiş ikinci beynəlxalq konfransın iştirakçılarının müraciətini və konfransın yekun sənədini BMT Təhlükəsizlik Şurasının və Baş Assambleyasının rəsmi sənədləri kimi yayıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Qərbi Azərbaycan İcmasından bildirilib.

Qeyd olunub ki, qərbi azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarına geri qayıdışı ilə bağlı məsələni hər zaman diqqətdə saxlayan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarının müraciətini BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılması, Qərbi Azərbaycan mövzusunun beynəlxalq gündəlikdə profilinin artması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Eyni şəkildə konfransın yekun sənədinin BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılması Qərbi Azərbaycan İcmasının mötəbər qurum kimi beynəlxalq aləmdə qəbul edilməsi və konfransın noticələrinin beynəlxalq aləmə çatdırılması baxımından səmərəli addım olub. Bu sənədlərin yayılması sözügedən illik beynəlxalq konfransın qayıdış hüququ və ümumiyyətlə, beynəlxalq humanitar hüquq sahəsində beynəlxalq aləmdə ön mühüm platformalardan biri kimi qəbul edilməsinə böyük töhfə verir.

Xatırladaq ki, sözügedən sənədlərin yayılması ilə icmanın təşəbbüsü ilə BMT-nin rəsmi sənədləri kimi yayılmış sənədlərin sayı 10-a çatıb. Qərbi Azərbaycan İcması sülh yolu ilə təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə qayıdış məsələsini beynəlxalq qurumların gündəliyinə təqdim etməkdə davam edəcək. İcma bir daha Ermənistan hökumətini sələflərinin başlatdığı irqi ayrı-seçkilik siyasətindən əl çəkməyə, beynəlxalq hüquq çərçivəsində öhdəliklərini yerinə yetirməyə, qərbi azərbaycanlıların qayıdışına şərait yaratmağa və bu məqsədlə Qərbi Azərbaycan İcması ilə dialoqa başlamağa çağırır.

Qərbi azərbaycanlıların qayıdış tələbi beynəlxalq təşkilatların gündəliyində yer almalıdır

Qərbi azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarına qayıdışı onların qaçılmaz hüququdur və beynəlxalq birlik bu məsələyə biganə qalmamalıdır.

Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasətin prioritet ideoloji xətdən biri olmaqla Qərbi Azərbaycan məsələsi bu gün beynəlxalq gündəlikdə daha çox aktuallıq qazanır.

Azərbaycan bu məsələdə tarixi tədqiqatlar, hüquqi əsaslandırma, beynəlxalq təşəbbüslər və diplomatik təzyiç kimi çoxkomponentli yanaşma tətbiq edir. Belə kompleks yanaşma ideoloji xəttin davamlılığını təmin etməklə yanaşı, Azərbaycanın haqlı tələblərinin beynəlxalq səviyyədə tanınmasını gücləndirir. Keçmişdə baş verənlərin dərin təhlili və bu istiqamətdə elmi bazanın formalaşdırılması deportasiyaya və etnik təmizləməyə məruz qalmış yüzminlərlə qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının müdafiəsinə yönəlməli gələcək fəaliyyətlər üçün zəmin yaradır.

Problemin həllində ən mühüm addımlardan biri Qərbi Azərbaycandan olanların ictimai təşkilatlarının vahid Qərbi Azərbaycan İcması altında birləşdirilməsi oldu. Bu addım həm təşkilati, həm də siyasi baxımdan böyük əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda yeni struktur sayların təmərküzləşməsinə, fəaliyyətlərin əlaqələndirilməsinə və problemin həlli üçün sistemli yanaşma tətbiqinə şərait yaradır.

İcma yalnız daxili konsolidasiyanı həyata keçirməklə kifayətlənməyib, eyni zamanda Qərbi Azərbaycan məsələsini beynəlxalq gündəmə çıxarmaq üçün fəal iş aparır. Bu, beynəlxalq təşkilatların, insan hüquqlarının müdafiəsi və təminatı qurumlarının, xarici dövlətlərin hökumətlərinin və geniş ictimaiyyətin diqqətini cəlb etmək məqsədi daşıyır. Artıq hər keçən gün bu məsələnin yalnız milli faciə deyil, həm də insan hüquqlarının müdafiəsi baxımından beynəlxalq çağırış olduğu anlaşıldı. Tarixi torpaqların təhlükəsiz qayıdışının təmin olunması onların fundamental hüquqlarını və qaçılmaz prosesidir.

Bu hüquq müzakirə mövzusu əla bilməz, çünki o, Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi, Qaçqınların Statusu haqqında Konvensiya və digər beynəlxalq hüquqi sənədlərdə dəqiq təsbit olunub.

Azərbaycan hazırda Ermənistanın beynəlxalq hüquq normalarına uyğun aydın, konkret, məntiqli və şəffaf mövqəyə gəzəyir. Bakı Ermənistan rəhbərliyindən soydaşlarımızın tarixi torpaqlarına qayıdış hüququnun tanınması, Qərbi Azərbaycana dönəcək şəxslər üçün təhlükəsizlik təminatlarının verilməsi, infrastrukturun bərpası və qayıdışın gerçəkləşəcəyi ərazilərdə normal həyat üçün şəraitin yaradılması kimi konkret addımların atılmasını tələb edir.

Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımızın deportasiyaya və etnik təmizləməyə məruz qalmasından öncə yaşadıkları kəndlərin tam əksəriyyəti tamamilə boşdur. Vaxtilə çiçəklənən bu torpaqlar indi viranə qalaraq cansız ərazilərə çevrilib. Həmin torpaqlar öz qanuni sakinlərindən məhrum edilib, infrastrukturunu məhv olunub, inkişaf potensialı tamamilə itirilib. Ermənistan bu ərazilərin taleyi barədə danışıqdan şüurlu şəkildə yayınaraq, orada azərbaycanlıların mövcudluğu haqqında xatirələrini silməyə, tarixi faktları yox etməyə, abidələri və izləri büsbütün məhv etməyə çalışır. Amma reallığı danmaq mümkün deyil: həmin torpaqlar zorakılıq və etnik təmizləmə təhdidi ilə oradan çıxarılmış azərbaycanlılara məxsusdur.

Azərbaycan xalqı və hakimiyyəti Ermənistanın baş nazirini Qərbi Azərbaycan İcmasının nümayəndələri ilə birbaşa dialoqa çağırır. Bu addım Avropa standartlarına uyğun hərəkət et-

diyini iddia edən bir ölkə üçün məntəqlidir.

Ermənistanın belə dialoqun imtina etməsi demokratiyanın və insan hüquqlarının əsas prinsiplərinin birbaşa pozulması demək olacaqdır. Əgər İrəvan hüquqları pozulmuş insanları dinləməyə hazır deyilsə, erməni cəmiyyətində hansı demokratiyadan söhbət gedə bilər? Belə davranış Ermənistanın insanlardan bəyan etdiyi, amma erməni reallığı ilə çox az əlaqəsi olan dəyərlərə tamamilə ziddir və ikili standartların bariz təzahürüdür.

Bundan başqa, qərbi azərbaycanlıların problemi yalnız Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri çərçivəsində olan məsələ yox - ATƏT, Avropa Komissiyası, Avropa Şurası kimi qurumların aydın mövqə tələb etdiyi beynəlxalq bir problemdir. Bu məsələdə beynəlxalq ictimaiyyətin susunulmuş qubuledilməzdir. Söhbət etnik təmizləmə və deportasiya noticəsində zərər çəkmiş yüzminlərlə insanın hüquqlarının bərpasından gedir. Beynəlxalq təşkilatlar bu problemin həllinə mütləq şəkildə töhfə verməli, Ermənistanı qəti çağırışlar etməli və Azərbaycanın haqlı tələblərini dəstəkləməlidir.

Qərbi azərbaycanlıların probleminin həlli insan hüquqlarının müdafiəsi baxımından beynəlxalq sistem üçün bir çağırışdır. Azərbaycan bütün ölkələrə və beynəlxalq strukturlara müraciət edərək, onları öz torpaqlarından məhrum edilmiş soydaşlarımızın hüquqlarını müdafiə etməyə çağırır.

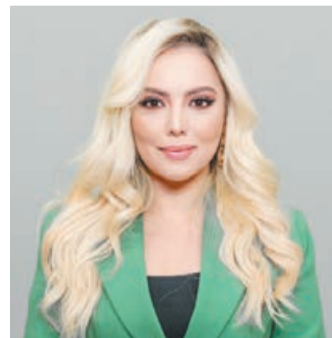
Ədalət sadəcə şüar deyil, beynəlxalq münasibətlərin təməli prinsipidir. Yalnız birgə səylərlə qaçqınların hüquqlarını bərpa etmək və gələcəkdə belə faciələrin qarşısını almaq mümkündür. Qərbi azərbaycanlılar təkəzəz torpaqlarına qayıtmaq hüququna deyil, həm də həmin torpaqlarda ləyaqətli bir həyat yaşamağa layiqlidirlər.

Beynəlxalq ictimaiyyət bu ədalətli çağırışı dəstəkləməli və həmrəylik nümayiş etdirməlidir.

Sevil MİKAYILOVA,
Parlamentorarası İttifaqın (İPU)
Azərbaycandan vitse-prezidenti,
Milli Məclisin deputatı

Şuşadan, Xankəndidən sonra yeni başlanğıc

Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdış strategiyası tarixi ədalətə konseptual çağırışdır

"Topxana" məqsədində ağacları kəsərək, meşəni məhv etdilər və faciəvi Topxana hadisələri ilə Qarabağ məsələsi 30 il müddətində Azərbaycanın qanayan yarası olaraq tarixin yaddaşına düşdü. İkinci Qarabağ müharibəsindəki Zəfərimizdən sonra Prezident İlham Əliyevin 2022-ci il dekabr ayının 24-də çox dəyərli fikir söyləmişdir: "Böyük qayıdış təkəzəz Qarabağla məhdudlaşmır. Bizim planlarımızda qərbi azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarına qayıdışı da var".

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı səsləndirdiyi fikirlər təkəzəz siyasi program deyil, həm də tarixi ədalətin bərpasına yönəlməli strateji addımdır. Bu layihə Azərbaycan xalqının mədəni və tarixi yaddaşının qorunması ilə yanaşı, 350 min azərbaycanlı tarixi torpaqlardan məcburi köçürüldü.

Eyni tarixdən, Kanaker Alüminium Zavodunun işçiləri üçün yaşayış kompleksləri tikmək bəhanəsi ilə ermənilər Azərbaycanın Şuşa şəhərində yerləşən

İcmasının təşkilatlanması, həmin torpaqlardakı tarixi-mədəni irsin tədqiqi və qorunması, həmçinin oradan qovulmuş azərbaycanlıların geri qayıdış hüquqlarının beynəlxalq səviyyədə tanınması məsələsini ehtiva edir.

Mühüm əhəmiyyət kəsb edən layihənin əsas məqsədi tarixi ədalətin bərpası, azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycandan zorla deportasiya olunması faktlarının beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması və bu prosesin qanunsuzluğunun tanıdılmasıdır.

Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə bu məsələyə yenidən diqqət çəkilməsi və Qərbi Azərbaycana qayıdış layihəsinin gündəmə gətirilməsi, Azərbaycanın həm daxili, həm də xarici siyasətində yeni mərhələdir. Bu strategiya bir neçə istiqamətdə hüquqi əsaslar yaradılmaqla Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı törətdiyi insan haqları pozuntularının beynəlxalq məhkəmələrdə tanınması üçün hüquqi mexanizmlərin təbii, beynəlxalq ictimaiyyətin maarifləndirilməsi ilə dünyanın aparıcı ölkələrində və təşkilatlarında Azərbaycanın haqq səsinin eşidilməsi, dəstəyin təmin edilməsi və mədəni diplomatiya ilə Qərbi Azərbaycana bağlı tarixi faktların, sənədlərin, mədəniyyət nümunələrinin dünyaya çatdırılması prinsipləri müəyyənləşdirir.

Qərbi Azərbaycana qayıdış layihəsi yalnız Azərbaycanın milli maraqlarına deyil, həm də regionda uzunmüddətli sülhün bərpasına xidmət edir.

Bu, azərbaycanlılarla ermənilər arasında tarixi qarşıdurmanın həlli və birgə yaşayış modelinin yaradılması üçün yeni fürsətlər təqdim edir.

Prezident İlham Əliyevin dəfələrlə vurğuladığı kimi, Azərbaycan xalqı qayıdış yalnız dinc yolla, beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında həyata keçirməyə çalışır. Nəticə olaraq Qərbi Azərbaycana qayıdış layihəsi Azərbaycan xalqının öz tarixi torpaqlarına sahib çıxma iradəsinin parlaq nümunəsidir.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən, Qərbi Azərbaycandan olan bir neçə ictimai qurumun vahid bir təşkilat çərçivəsində birləşməsi və Qərbi Azərbaycan İcmasının yaradılması, onun, fəaliyyətinin təşkili, beynəlxalq müstəviyə çıxarılması, məsələnin beynəlxalq gündəliyə salınması görülməli işlərin tərkib hissəsidir.

Bu gün Azərbaycan qərbi azərbaycanlıların öz yurdlarına qayıdış bilimsi üçün Ermənistan rəhbərliyindən çox dəyərli və beynəlxalq hüquqa uyğun mövqə gətirir. Hazırda azərbaycanlıların yaşadıkları kəndlərin böyük əksəriyyəti tamamilə boş qalıb, orada heç kim yaşamır. Azərbaycan Prezidenti haqlı olaraq hesab edir ki, Ermənistanın baş naziri Qərbi Azərbaycan İcmasının nümayəndələrini qəbul etməli, onların dilindən onların problemlərini eşitməlidir. Əgər bunu etməsə, onda hansı Avropa demokratiyasından söhbət gedir? Axi Ermənistan

tan özünü bu gün Avropa demokratiyası yolu ilə gedən ölkə kimi təqdim edir.

Cənab İlham Əliyev qətiyyətli şəkildə vurğulayır ki, ATƏT, Avropa Komissiyası da bu məsələ ilə bağlı öz mövqeyini bildirməlidirlər. Bu, yüzminlərlə insanın hüquqlarının bərpası məsələsidir.

Prezident İlham Əliyevin bu təşəbbüsü həm tarixi ədalətin bərpasına, həm də regionda yeni əməkdaşlıq imkanlarının yaranmasına şərait yaratmaqdadır. Bu proses Azərbaycanın güclü və müstəqil siyasətini, eyni zamanda xalqın tarixi yaddaşına və milli kimliyinə sadiqliyinin təzahürüdür. Layihənin uğuru, beynəlxalq dəstəyin artırılması və bütün maraqlı tərəflərin dialoqa açıq olmasından asılıdır. Amma aydındır ki, Azərbaycan xalqı tarixi ədalət bərpa etmək əzmindədir və bu istiqamətdə dayanmaq niyyətində deyil. Ümid və qətiyyətli tarixi yolun davamı Qərbi Azərbaycana qayıdış, sadəcə bir xalqın öz yurduna qayıdışı deyil, həm də itirilmiş dəyərlərin, pozulmuş hüquqların və sarsılmış ədalətin bərpası yolunda atılan qəti addımdır. Bu yul asan olmayacaq, lakin Azərbaycan xalqının iradəsi, milli birliyi və beynəlxalq hüquqa əsaslanan haqlı mövqeyi bu missiyanı mütləq zərflə nəticələndirəcək. Tarix haqqı uğrunda mübarizə aparan xalqlar heç vaxt unutmur. Qərbi Azərbaycana qayıdış da gələcək nəsillərə öz dədə-baba yurdlarında azad və firavan həyat yaşamaq ümidini bəxş edəcək. Azərbaycan xalqı bir daha sülhü edəcək ki, doğma torpaqlardan qovulmuş tarixi höqiqətləri və Vətən sevgisini heç bir qüvvə ürəkərdən silə bilməz. Bu qayıdış Şuşadan, Xankəndidən sonra yeni bir başlanğıcdır - tarixi ədalətin, sülh və sabitliyin təntənəsi ola-caq bir başlanğıc!

Nigar İBRAHİMOVA,
Türkiyə Qlobal Jurnalistlər Şurasının
Məclis üzvi, tədqiqatçı

Qərbi Azərbaycan xalqımızın qədim yurd yerlərindən biridir. Urartu dövləti dövründə və sonrakı zamanlar strateji və iqtisadi cəhətdən mühüm tarixi kəsişmə nöqtəsi olan Qərbi Azərbaycan sonradan bir çox tarixi faciənin ünvanına çevriləcəkdir...

Bölgədə tarixən müxtəlif etnik qruplar birgə yaşasa da, türk-müsəlman mədəniyyətinin Qafqazda geniş yayılması ilə birgə Azərbaycan türklərinin bu bölgədə üstünlüyü həm mədəni, həm də dini baxımdan böyük əhəmiyyət qazanmışdır. Azərbaycan xalqı ötən iki əsr ərzində silahlı münaqişələr, işğal, etnik təmizləmə, zorla köçürmə və soyqırımlardan böyük əziyyət çəkib. Azərbaycanlıların vaxtilə mütləq əksəriyyət təşkil etdiyi indiki Ermənistan ərazisindən tamamilə qovulması 1991-ci ildə başa çatmışdır. Aparılmış etnik təmizləmə noticəsində indi həmin ərazidə müstəsna olaraq ermənilər yaşayır.

Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş etnik təmizləmə əksər hallarda Ermənistan dövlət orqanlarının sistemli fəaliyyəti ilə zərərli, soyqırım, kütləvi qətləmə və insanlıq əleyhinə digər cinayətlər və insan hüquqlarının kobud pozulması yolu ilə həyata keçirilib. Bu proses 1905-1906, 1918-1921, 1948-1953 və 1987-1991-ci illərdə xüsusilə şiddətli və amansız olub. Bu aktların, o cümlədən 1918-1921-ci illərdə "Ermənistan respublikası", "Dağlıq Ermənistan respublikası" adlandırılan qurumların, Sovet İttifaqının, qorularları ilə Zəngəzur daxil olmaqla azərbaycanlıların üstünlük təşkil etdiyi bir sıra bölgələr Ermənistanə verilmişdir. Yüz min azərbaycanlı Ermənistanın deportasiyası barədə irqə qərar imza atması SSRİ-nin bədnam rəhbəri İosif Stalin və Ermənistan SSR-in 1987-1991-ci

illərdə törətdiyi əməllərin noticələri hələ də qalmaqdadır.

Ermənistan adlanan ərazidə azərbaycanlılara məxsus olan tarixi və mədəni irs, o cümlədən məscidlər və qəbiristanlıqlar kütləvi şəkildə dağıdılıb, yer adları dəyişdirilib, azərbaycanlılara qarşı sistemli xarakterli irqi ayrı-seçkilik həyata keçirilib. Azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə və digər cinayətlərdə iştirak etmiş şəxslər və onların əməlləri Ermənistan dövlət səviyyəsində şübhələndirilib.

Prezidenti olmayan bu haqsızlıq Ermənistanın hakim dairələrində cəzasızlıq hissi yaratmış və onları Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq aləmdə tanınmış ərazilərinə qarşı iddialara, güc təbiiqinə, hərbi işğala, əlavə kütləvi miqyaslı etnik təmizləməyə və insanlıq əleyhinə digər cinayətlərə həvəsləndirmişdir.

Azərbaycanın Ermənistanın hərbi hücumu və işğalına qarşı 2020-ci ildə apardığı özünümüdafiə əməliyyatının qələbə ilə başa çatması ədalətin bərpa olunması istiqamətində mühüm addım olub və iki ölkə arasında sülh imkanlarını artırıb. Digər tərəfdən, indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların öz evlərinə qayıdış bilməməsi, bu ölkədə mono-etnik dövlətçilik, etnik təmizləmə və sistemli irqi ayrı-seçkilik vəziyyətinin davam etməsi böyük ədalətsizlikdir və bu, davamlı sülhün bərpə olunmasına böyük əngəl törədir.

XIX əsrdə və XX əsrin əvvəllərində Rusiya-İrən müharibələrində noticəsində

İdman hərəkətinin Lideri

Azərbaycanda idmanın inkişafı naminə həyata keçirilən tədbirlər dövlətin yürütdüyü daxili siyasətin üstün istiqamətlərindəndir. Bu sahə bir çox cəhətdən xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Əvvəla, məlum olduğu kimi, idman yeni sağlam nəslin yetişdirilməsində müstəsna rol oynayır. Eyni zamanda idman gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması işində böyük əhəmiyyət kəsb edir. Sevindirici haldır ki, hazırda idmançılarımız dünyanın ən mötəbər turnirlərində uğurla çıxış edərək ölkəmizin adını daim uca tuturlar.

1700 medal

Milli Olimpiya Komitəsi (MOK) fəaliyyətini, həmişə olduğu kimi, indi də uğurla davam etdirir, ölkə idmanının inkişafı naminə yeni-yeni addımlar atır. Azərbaycan Olimpiya hərəkətinin inkişafı birbaşa Prezident İlham Əliyevlə bağlıdır. Dövlət başçısı 2024-cü ilin idman yekunlarına həsr olunan mərasimdə çıxış edərkən deyib ki, Azərbaycanca idmanın kütləvililiyi təmin edilir, idmanla məşğul olmaq istəyən gənclərin sayı kəskin artır: "2024-cü il də Azərbaycan idmanı üçün uğurlu olmuşdur. Azərbaycan idmançılarını beynəlxalq yarışlarda ölkəmizi ləyaqətlə təmsil etmişlər, 1700-ə yaxın medal qazanmışdır. Bu, onu göstərir ki, idmanımız inkişaf edir, yeni nəsillər yetişir və beləliklə, Azərbaycan idman dövləti kimi öz gücünü müxtəlif beynəlxalq yarışlarda təsdiqləyir".

Tarixə nəzər yetirsək görərik ki, bu uğurlara elə də asan nail olunmayıb. Müstəqilliyinin bərpasından sonra, ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycanca mövcud olan böhran bir çox sahələrin, o cümlədən idmanın inkişafına da mənfi təsir etmiş, bu sahə dövlət qayğısından kənar qalmışdır.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gəlməsi ilə idman məsələsi də ölkənin inkişaf istiqamətlərindən birinə çevrildi. Ümummilli Lider yaxşı bildirdi ki, ölkənin parlaq gələcəyinin təməli gənclər və idman siyasətinin yeridilməsini tələb edir. Buna görə də dahi liderin formannına əsasən, 1994-cü ildə

Azərbaycanda Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. Bu, Azərbaycanca idmanın müasir idman tarixinin başlanğıcı oldu. Bunun ardınca 1995-ci ildə Prezident yanında İdman Fondu yaradıldı.

İlham Əliyevin prezident seçilməsindən sonra isə Azərbaycanda idman sahəsi özünü intibah dövrünə qədər qoydu. Bu gün dünyanın mötəbər idman yarışlarında, Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan bayrağı yüksək zirvələrdə dalğalandır. Həmçinin paytaxt Bakının ən nüfuzlu beynəlxalq yarışların təşkilinə, yüksək səviyyəli evsahibliyinə görə Azərbaycan dünyada böyük nüfuz qazanıb. "Bakı-2015" I Avropa Oyunlarının, IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının, XV Avropa Gənclər Olimpiya Festivalının, futbol üzrə Avropa çempionatının final mərhələsinin 4 qarşılaşmasının, "Formula-1" Qran-prilörinin, müxtəlif idman növləri üzrə təşkil olunan dünya və qitə birinciliklərinin Azərbaycanca həvalə edilməsi son illər ölkəmizdə bu sahədə görülən işlərə verilən ən yüksək qiymətdir.

Yüksəliş mərhələsi

2022-ci ildə Azərbaycanda Milli Olimpiya Komitəsinin (MOK) yaradılmasının 30 illiyi keçirildi. Prezident İlham Əliyev MOK-un 30 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. Sənəddə qeyd edilirdi ki, Milli Olimpiya Komitəsi təsis olunduğu vaxtdan ölkədə idmanın dinamik inkişafı, Olimpiya ideallarının bərqərar olması və təşviqi üçün məqsədyönlü, ardıcıl fəaliyyət göstərib.

Xatırladaq ki, sovet dövründə idmançılarımız yalnız SSRİ-nin adı və bayrağı altında beynəlxalq yarışlara qatılırdılar. Ölkəsinin bayrağını qaldırmaq, himnini səsləndirmək o dövrün qalib Azərbaycan idmançısına nəsihət olmurdu. Müstəqillik dövründə isə vəziyyət tamamilə dəyişdi. Doğrudur, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində, xaos və anarxiya dövründə idmançılarıma hətta iştirak hüququ qazandıqları yarışlara belə vəsait çatışmazlığından qatıla bilmirdilər. 1992-1997-ci illərdə MOK-un fəaliyyəti heç də istənilən səviyyədə deyildi və qənaətbəxş sayıla bilməzdi. Çünki bu sahədə fəaliyyət planı lazımı səviyyədə qurulmamışdı.

Əslində, həmin dövrdə MOK qarşısında duran ümdə vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün kənar qalmamalı, aparıcı rol oynamalı idi. Təəssüf ki, MOK belə bir mövqeyə tuta bilmədi, ümumən, qurumun fəaliyyətinin ilk beşilliyi dövründə Milli Olimpiya Hərəkatında durğunluq hökm sürürdü. Belə bir vəziyyət isə ölkə rəhbərliyini, idman ictimaiyyətini qane etmirdi. Çünki Olimpiya Oyunlarında yüksək nəticələr göstərmək lazım idi.

MOK-un 1997-ci il iyulun 31-də keçirilmiş növbəti Baş Məclisində bütün məsələlərin müzakirəsi zamanı bəlli oldu ki, istedadlı idmançılarımızın, məşqçi və mütəxəssislərimizin bir qismi ölkədən gedib, idmançıların məşq və yarışlarda iştirakı, onların sosial vəziyyəti acınacaqlı haldadır. MOK-un növbəti beynəlxalq idman qurumları ilə, hətta ölkənin idman təşkilatları ilə belə əlaqəsi yox idi.

Bu vəziyyətlə barışmayan Baş Məclis MOK İcrayyə Komitəsinin yeni tərkibini seçdi. Səsvərmə nəticəsində həmin vaxt Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti, Milli Məclisin deputatı olan İlham Əliyev MOK-un prezidenti seçildi.

Elə ilk günlər göstərdi ki, MOK çox düzgün və qətiyyətli addım atıb. Komitə ilk növbədə mövcud durumu düzgün qiymətləndirməklə idmanımızı dirçəltməyin yollarını dəqiq müəyyənləşdirib hərəkətə keçdi. Olimpiya hərəkətinin real vəziyyəti öyrənilmə, mövcud problemlər aşkara çıxarılaq həll olunmağa başlandı.

İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Milli Olimpiya Komitəsinin görməli olduğu işlər həddən artıq çox idi. Bunların sırasında beynəlxalq əlaqələrin qurulması və genişləndirilməsi olduqca vacib rol oynayırdı. Qarşıya çıxan bütün problemləri bacarıqla həll edən İlham Əliyev Olimpiya hərəkətinin məqsəd və vəzifələrini, fəaliyyət sisteminin ardıcıl istiqamətlərini də müəyyənləşdirdi.

Beləliklə, İlham Əliyevin MOK-un prezidenti seçilməsindən sonra ölkədə bədən tərbiyəsi və idman geniş vüsət aldı, respublikamız beynəlxalq Olimpiya hərəkətinə qoşuldu, bu sahədə sistemli şəkildə işlər gördü.

Maddi-texniki bazanın yaxşılaşdırılmasının əsası qoyuldu

MOK-un fəaliyyətində canlanma təkcə olimpiadaların təbliği, idmançılarımızın olimpiadalarda iştirakını təmin etməklə bitmədi, həm də bu sahədə maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi əhatə etdi. Bununla da ölkədə idmanın sürətli inkişafını təmin etmək və onun perspektivlərini genişləndirmək məqsədilə mövcud maddi-texniki bazanın vəziyyətində dönmüşün əsası qoyuldu. MOK 1999-cu ildən öz obyektlərinin tikintisinə başladı və artıq 2000-ci ilin oktyabrında Bakıda ilk Olimpiya kompleksinin açılış mərasimi oldu. Bu sahədə paytaxtdan başlayan quruculuq bölgələrə doğru istiqamətləndi. Bölgələrdə Olimpiya İdman komplekslərinin tikilib istifadəyə verilməsi idman hərəkətinin tərəqqisi üçün çox önəmli rol oynadı.

Bütövlükdə 2000-ci ildən indiyədək ölkədə 44 Olimpiya İdman Kompleksi, həmçinin ixtisaslaşmış idman qurğuları tikilib istifadəyə verilib, mövcud idman obyektləri yenidən qurulub. Məsələnin bu tərəfinə nəzər yetirən Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Bakı şəhərində ən müasir idman infrastrukturunu var: "Biz hələ təxminən 10 il bundan əvvəl Bakıda mötəbər Avropa Oyunlarını keçirmişdik. Ondan sonra İslam Həmrəyliyi Oyunlarını keçirmişdik və keçən ay Bakıda COP29 beynəlxalq iqlim konfransı da Olimpiya Stadionunun içində və onun ətrafında keçirilmişdir. Yeni burada da vaxtilə inşa etdiyimiz idman obyektinin - Olimpiya Stadionunun böyük rolu olmuşdu. Çünki əgər vaxtilə biz bunu etməsəydik, bu boyda, bu miqyasda beynəlxalq tədbiri keçirə bilməzdik - 197 ölkə, 76 min qeydiyyatdan keçmiş iştirakçı təmsil olundu və qonaqların məmnunluğu xüsusi qeyd edilirdi".

Bəli, paytaxtımızda ən müasir idman infrastrukturunu mövcuddur. Əvvəlki illərdə tikilən komplekslər əsaslı təmir olunub və eyni zamanda son illərdə bir neçə böyük stadion, idman qurğusu inşa edildi. Əlbəttə, bunların sırasında təxminən 70 min tamaşaçı tutumuna malik olan Olimpiya stadionunu xüsusi qeyd etmək lazımdır. Bundan əlavə, Milli Gimnastika Arenası, Su İdman Sarayı və Bakı Atıcılıq Mərkəzinin tikintisi üçün dövlət büdcəsinin böyük vəsait ayrılıb. Bakıda idman şöhrətini fəaliyyət göstərir. İndi, demək olar ki, respublikamızın bütün bölgələrində Olimpiya kompleksləri fəaliyyət göstərir. Azərbaycanın ucqar rayonlarında müxtəlif idman növləri ilə məşğul olmaq üçün hər cür şərait var.

Qarabağ idman mərkəzinə çevrildi

Bu gün işğaldan azad olunmuş Qarabağda və Şorqi Zəngəzurda

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə geniş abadiq-quruculuq işləri gedir. Azad edilmiş ərazilərdə müasir tələblərə cavab verən idman infrastrukturunun qurulması da xüsusi diqqət mərkəzindədir. Tezliklə yeni Olimpiya İdman komplekslərinin, digər idman müəssisələrinin inşa ediləcəyi əsas məkanlardan biri də işğaldan azad edilən ərazilərimiz olacaq.

Avarçəkəmədən tutmuş güleşə, şahmatdan başlanmış müxtəlif digər intellektual və komanda oyunlarına qədər, eləcə də bir çox digər idman növündə Azərbaycanı layiqincə təmsil edəcək yeni idmançılar nəsli azad olunmuş ərazilərimizdə də yetişəcək. Məsələnin bu tərəfinə toxunan Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, tarixi Zəfərdən dərhal sonra azad edilmiş torpaqlarda genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinə başlanılıb və keçmiş köçkünlərin yaşayışı üçün inşa edilən evlərə yanaşı, idman infrastrukturuna da yarıdır. "Bəziləri hesab edə bilər ki, bu, bir az tezdir. Amma mən hesab edirəm ki, bu, mütləq olmalıdır. Çünki bu idman obyektlərinin həm rəmzi mənası, həm də funksional tərəfi var. Məsələn, İmarət stadionunun inşa edilməsi - bunun çox böyük rəmzi mənası var. İndi Ağdam şəhərində yeni, bütün beynəlxalq standartlara cavab verən stadion inşa edilir. Füzuli şəhərində Olimpiya İdman Kompleksinin təməli qoyulub. Suqovuşan və Köndələnçay su anbarlarında artıq beynəlxalq avarçəkəmə yarışları keçirilir. Şuşa şəhərində yeni, neçə idman yarışını keçirilmişdir. Xankəndi şəhərindəki stadion, - hansı ki Azərbaycan büdcəsi hesabına hələ keçən əsrin 50-ci illərində inşa edilmişdir, - əsaslı şəkildə təmir edilir, demək olar ki, yenidən qurulur".

Olimpiadalarda medal yağışı

İdmana və gənclərə göstərilən qayğı çox keçmədi ki, öz bəhrəsini verdi. Atletlərimiz çıxış etdikləri son 8 olimpiadada möhtəşəm tarixi zəfərlərə imza atdılar. Onları bir daha xatırladıq.

1996-cı ildə ABŞ-də keçirilən Atlanta Olimpiadasında 23 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan 1 gümüş medalla 61-ci yeri tutmuşdu. İdmançılarımız arasında yeganə olaraq gümüş medalı 52 kq çəki dərəcəsinə qədər yarışan sərbəst güleşçimiz Namiq Abdullayev qazanmışdı.

2000-ci ildə Sidneydə 31 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan 2 qızıl və 1 bürünc medalla dünyada 34-cü yeri, Avropa ölkələri arasında isə 23-cü yeri tutdu. Komandamızın ilk medalı qadınlar arasında stend atıcılıq yarışlarında Zəmfira Meftahəddinova qazanmışdı. Ölkəmizə ikinci qızıl medalı Atlanta oyunlarının gümüş mükafatçısı, güleşçi Namiq Abdullayev götürdi. Boksçu Vüqar Ələkbərov bürünc medala sahib oldu.

21-ci minilliyin ilk Olimpiya Oyunlarında - "Afina-2004" də 12 idman növündə 38 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan milli komandası bu möhtəşəm yarışdan vətəni 1 qızıl, 4 bürünc medalla qayıtdı. Yunan-Roma güleşi üzrə 66 kq çəki dərəcəsinə 22 yaşlı Fərid Mansurov fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxaraq qızıl, atıcılıq üzrə yarışlarda kiçikçaplı tapançadan 25 metr məsafəyə atəş açmada İradə Ağumova və stend atıcılığı üzrə təmsilçimiz, "Sidney-2000" Olimpiadasının qızıl mükafatçısı Zəmfira Meftahəddinova Azərbaycanı yığmasının hesabına iki bürünc medal yazdırdılar. Afinada yarımfinala yüksələn ilk Azərbaycan boksçusu Ağası Məmmədovun çəki problemi onu bürünc medalla kifayətlənməyə məcbur etdi. Ölkəmizin aktivinə yazılan 4 bürünc medaldan biri isə digər boksçumuz Fuad Aslanovun payına düşdü.

2008-ci ildə Pekində təşkil edilən Olimpiadada Azərbaycan 12 idman növündə 44 atletlə təmsil olundu. Komandamız Olimpiya Oyunlarında ilk dəfə olaraq hər üç

əyarda medallar qazandı. Ölkəmizə Olimpiya qızılını cüdoçumuz Elnur Məmmədli (73 kq) götürdi. Gümüş medalı yunan-Roma güleşində Rövşən Bayramov (55 kq) qazandı. Sərbəst güleşçimiz Xetaq Qazımov (96 kq), qadın güleşində Mariya Stadnik (48 kq), boksda Şahin İmranov (57 kq) və cüdoada Məvlud Mirəliyev (100 kq) bürünc medala layiq görüldülər.

Beləliklə, Pekində keçirilən XXIX Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan yığması 7 medalla (1 qızıl, 1 gümüş, 4 bürünc) 204 ölkə arasında medalların sayına görə 27-ci, medalların növünə görə isə 39-cu yeri tutdu.

2012-ci ildə London Olimpiya Oyunlarında isə Azərbaycan idmançıları 9 medal (2 qızıl, 2 gümüş, 5 bürünc) qazandı. Bununla da 204 ölkə arasında 30-cu yerdə qərar tutan ölkəmiz medalların ümumi sayına görə 25-ci oldu. İki qızıl, iki gümüş və beş bürünc əldə edən idmançılarımız bu göstərici ilə Avropa ölkələri arasında 15-ci, MDB-də isə 5-ci yeri tutdular. Londonda Toğrul Əsgərov və Şərif Şərifov qızıl, Rövşən Bayramov və Mariya Stadnik gümüş medalların sahibi oldular. Digər üç güleşçimiz Emin Əhmədov, Yuliya Ratkeviç və Xetaq Qazımov isə mübarizələrini bürünc medalla başa vurdular. Digər iki bürünc medalları isə boksçularımız Teymur Məmmədovla Məhəmmədərsul Məcidov qazandı.

2016-cı ildə Braziliyanın Riode-Janeyro şəhərində təşkil edilən XXXI Yay Olimpiya Oyunlarına Azərbaycan 56 idmançı ilə qatıldı. İlk dəfə rekord sayda - 18 medal (1 qızıl, 7 gümüş, 10 bürünc) qazandı. Dünyanın 207 ölkəsindən 11 mindən çox idmançının iştirak etdiyi turnirə respublikamız 56 idmançı ilə qatılmışdı. Azərbaycan medal sayına görə 87 mükafatçı dövlət arasında 15-ci yeri tutaraq islam, türk və Qafqaz ölkələri arasında lider oldu.

Pəhləvanlarımız bu dəfə də 9 medal qazandı. Güleş yığmamızın aktivinə 3 gümüş medalı pəhləvanlar (Mariya Stadnik, Toğrul Əsgərov və Xetaq Qazımov) əlavə etdilər. Digər 6 güleşçimiz - Cəbrayıl Həsənov, Rəsul Cənayev, Nataliya Sinisın, Sabah Şəriati, Şərif Şərifov və Hacı Əliyev isə çıxışlarını bürünc medalla başa vurdular. Cüdoçulardan Rüstəm Orucov və Eldar Qasımov 4 illiyin zirvə yarışını gümüş medalla başa vurdular.

Tarixində ilk dəfə Olimpiya Oyunlarında mükafat qazanan taekvondo üzrə Azərbaycan millisi "Rio-2016"da ən yaxşılarından olub. Braziliyaya 4 idmançı ilə yollanan yığmamız okeanın o tayında 3 medal əldə edib. Radik İsayev Azərbaycanın yeganə qızıl medalının sahibi olub. Milad Beiqi Harçeqanı və Patimat Abakarova bürünc medal qazandıqlarına sevindilər. Boksçulardan Sotomayor Lorenzo gümüş, Kamran Şahsuvarlı bürünc medala sahib oldular. Ölkəmizin hesabına daha bir gümüş medalı avarçəkəmə yarışlarında Valentin Demyanenko, bürünc isə İna Osipenko-Rodomskaaya əlavə etdi.

Pandemiya səbəbindən bir il təxirə salınan "Tokio-2020" Olimpiadasına 44 idmançı ilə qatılan Azərbaycan komandası turniri 3 gümüş və 4 bürünc medalla başa vurub. Gümüş medalların 2-si karate, 1-i güleş, bürünc mükafatlardan isə 2-si güleş, 1-i cüdo, 1-i boks yarışlarında qazanılıb. Karateçilərimizdən Rafael Ağayev (kumite, +61 kq) təkə finalda uduzaraq gümüş medallara sahib olublar. Digər gümüş medalın sahibi sərbəst güleşçi Hacı Əliyevdir. Yunan-Roma güleşçilərimizdən Rafiq Hüseynov (77 kq) və qadın güleşçimiz Mariya Stadnik (50 kq) Olimpiadada bürünc medallarla başa vurdular. Ölkəmizin aktivinə digər bürünc medalları cüdoçu İrina Kindzerska (+78 kq) və boksçu Alfonso Domingez (81 kq) yazdırdılar.

2024-cü ildə dünyanın 207 ölkəsindən 10 mindən çox idmançının

qatıldığı Paris Yay Olimpiya Oyunlarında isə Azərbaycanı 48 atlet təmsil edib. Azərbaycan komandası turniri cəmi 7 mükafatla - 2 qızıl, 2 gümüş və 3 bürünc medalla başa vurub. Qızıl medallar cüdo, gümüş medalların 1-i boks, 1-i taekvondo, bürünc mükafatlar isə güleş yarışlarında qazanılıb. Cüdoçularımız Heydər Heydərov və Zəlim Kötsoyev qızıl medallar qazanaraq ölkəmizin Olimpiya tarixinə müdhiş töhfə vermisi oldular.

Boksçumuz Loren Alfonso Dominges (92 kq) və taekvondoçumuz Qasım Maqomedov (58 kq) "Paris-2024"ü gümüş medalla başa vurdular. Yunan-Roma güleşçisi Həsət Cəfərov (67 kq), sərbəst güleşçilər Giorgi Meşvildişvili (125 kq) və Maqomedxan Maqomedov (97 kq) ölkəmizin aktivinə bürünc medalları yazdırdılar.

Prezident İlham Əliyev deyib ki, ilin ən böyük yarış Olimpiya Oyunları idi və burada Azərbaycan tarixi nəticə əldə edib: "Azərbaycan müstəqil ölkə kimi 1996-cı ildən Olimpiya Oyunlarına iştirak edir və bu dəfə ən yüksək yeri əldə etmişdir, komanda hesabında Azərbaycan 30-cu yerdə qərarlaşmışdır. Bu, ən yüksək nəticədir. Bütövlükdə iki yüzdən çox milli komanda Olimpiya Oyunlarında iştirak etdi. Onların arasında 30-cu olmaq çox böyük nailiyyətdir. Müsəlman ölkələri arasında Azərbaycan üçüncü yerdə idi. Nəzərə alsaq ki, dünyada 60-a yaxın müsəlman ölkəsi var, bu da böyük və tarixi nailiyyətdir. Komandamız ikisi qızıl, ikisi gümüş, üçü bürünc olmaqla yeddi medal qazanaraq ölkəmizin idman şöhrətini bir daha yüksəklərə qaldırmışdır".

"Bakı-2015"dən "Bakı-2019"dək

Son 10 il nəzər yetirdikdə isə ən böyük idman hadisələrindən biri sözsüz ki, tarixdə ilk dəfə təşkil olunan Avropa Oyunlarının 2015-ci ildə Bakıda keçirilməsi idi. Ölkəmiz 2 il davam etdirilən yüksək səviyyəli hazırlıq işlərindən sonra Avropanın 50 ölkəsindən 6 mindən çox idmançının mübarizə apardığı bu idman yarışını layiqincə təşkil etmək töhfə özünü deyib, "köhnə qitə"nin idman tarixinə möhtürünü vurdu. Çünki indiyədək yalnız Avropa ölkələrinin təmsil olunduğu bu cür möhtəşəm idman yarışması keçirilməmişdi.

Nümunəvi və qüsuruz təşkilatlığı, möhtəşəm açılış və bağlanış mərasimləri ilə yaddaqalan I Avropa Oyunları keçirildiyi günlərdə (12-28 iyun) dünyanın əsas idman hadisəsinə çevrildi. 21-i qızıl, 15-i gümüş və 20-si bürünc olmaqla qazandıq 56 medalla Azərbaycan I Avropa Oyunlarının ikincisi oldu.

2017-ci il mayın 12-22-də isə Azərbaycan daha bir nüfuzlu tədbirə - sayca IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına evsahibliyi etdi. Həmin ərəfədə milyonlarla insanın qəlbi Azərbaycanda döyündü. İslami adanın ölkəmizdə keçirilməsi haqqında qərarın qəbul edilməsi bir daha göstərdi ki, Azərbaycan dünyanın qabaqcıl idman ölkələri sırasında öz layiqli yerini tutmaqdadır. Yarış günlərində paytaxtı etdiyi yarışlarda Azərbaycan atletləri 75-i qızıl, 50-si gümüş, 37-si bürünc olmaqla 162 medal qazanaraq 1-ci yeri tutdular.

Bu gün Azərbaycan idmanı tarixinin çox şərəfli və tərəqqi dövrünü yaşamaqdadır. Bütün bu nailiyyətlər Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevdir. Təbii ki, idmana göstərilən xüsusi diqqət və qayğının bəhrəsidir. Azərbaycan idmançıları qazandıqları nəticələri təkrar etmək, tutduqları mövqeyi qoruyub saxlamaq və yaxşılaşdırmaq uğrunda gərgin mübarizə aparırlar.

*Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"*

Antiazərbaycançı şəbəkənin məkrli planı iflasa məhkumdur

COP29-un uğurlu nəticələri ona qarşı kampaniya aparılmağa tutarlı cavab oldu

İlham ƏLİYEV: "COP29 iqlim diplomatiyasında dönüş nöqtəsidir"

Ötən ilin noyabrında BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının Azərbaycanın keçirilən 29-cu sessiyasında (COP29) nəticələri bir daha sübut etdi ki, ölkəmiz global tədbirlərə ən yüksək səviyyədə əvsahibliyi etməyə qadirdir.

Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev COP29 başa çatandan iki gün sonra özünün sosial şəbəkə hesablarında "COP29 iqlim diplomatiyasında dönüş nöqtəsidir!" sərlövəsi ilə etdiyi paylaşımında Bakının əvsahibliyi etdiyi bu global iqlim tədbirinin ən möhtəşəm COP-lardan biri kimi tarixə düşəcəyini xüsusilə vurğulamışdı. Bu gün iki aya yaxın zaman bizi COP29-dən ayırır. Lakin hələ də bu global tədbirin əks-sədasi dünyada səslenir, haqqında müsbət fikirlər söylənilir, qəbul olunan qərarlar müzakirə olunur. Qlobal tədbirdə Azərbaycan "Yaşıl dünya naminə həmrəylik" şüarı altında tərəfsiz vasitəçi kimi çıxış etmiş və ədalətli moderatorluq nümunəsi sərgiləyərək danışıqların qərəzsiz aparılması üçün bütün imkanları yaratmışdır.

Bir çoxu ölkəmizin COP29-u yüksək səviyyədə təşkil edəcəyinə və iqlim öhdəlikləri ilə bağlı effektiv qərara nail ola biləcəyinə şübhə ilə yanaşırdı. Halbuki Azərbaycan tədbirə hazırlaşdığı aylarda da, COP29-un keçirildiyi iki həftə müddətində də kiçik ada dövlətlərinin və zəif inkişaf etmiş ölkələrin ehtiyaclarını nəzərə alaraq çağırışlar etməkdən çəkinməmişdi. Təəssüf ki, bəzi ölkələr iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə bu cür imkansız

dövlətlərə kömək etmək baxımından onlara lazımlıca diqqət ayırmağa nə həvəs göstərdilər, nə də maraqlandırlar. Amma COP29-a əvsahibliyi edən Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişmələri nəticəsində üzlaşdığı problemlər üzərində cəmləndirmək üçün lazım olan bütün addımları atdı. Azərbaycanın bu fəaliyyəti dünyada, o cümlədən kiçik ada ölkələrində indiyə qədər təqdir olunur, alqışlanır. Məhz ölkəmizin təşəbbüsləri ilə kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişmələri nəticəsində üzlaşdığı problemlərin xeyli hissəsi COP29-da həll olundu.

Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibəsində bu məsələyə yenidən toxundu: "Biz disbalansı görürük - iqlim dəyişikliyi nəticəsində bəzi ölkələrin mövcudluğu təhlükə altındadır. Emissiya baxımından onların payı 0,1 faizdir. Lakin onların, xüsusilə də kiçik ada dövlətlərinin həyatı və gələcəyi təhlükə altındadır".

Qeyd edək ki, 190-dan çox ölkə COP29-da müzakirələrə qoşulmuşdu. Noticədə 80 dövlət və hökumət başçısının, qeydiyyatdan keçmiş 76 mindən çox iştirakçının qatıldığı COP29-un təşkilatı bütün qonaqlar tərəfindən yətinə yüksək qiymətləndirildi. Yüksək səviyyədə təşkil olunan tədbirdə dünya ölkələrinin liderlərinin, ekofaalları, QHT və media nümayəndələrinin fəal iştirakı və sonradan qəbul olunan tarixi qərar bu konfransın ölkəmizdə keçirilməsinə qarşı çirkin kampaniya aparılmağa ən tutarlı cavab oldu. İnkişaf etmiş ölkələrə 1,3 trilyon dollarlıq iqlim maliyyəsini təmin et-

mək üçün yeni öhdəlik olan Bakı Maliyyə Məqsədi tarixi sənəddir. Bu sənəd 2035-ci ilə qədər hər il azı 300 milyard dollar vəsaitin səfərbər olunmasına liderlik etmək üçün inkişaf etmiş ölkələrin əsas hədəfini özündə ehtiva edir. Halbuki inkişaf etmiş ölkələr üzvlərinə böyük iqlim öhdəliyi götürmək istəməyiblər, onlar əvvəlki öhdəliyinə qüvvədə qalmasını tələb edirdilər. Amma diplomatik danışıqlar və gərgin müzakirələr sonda müsbət nəticəyə gətirdi. Sözsüz ki, burada Azərbaycan dövlətinin və onun lideri İlham Əliyevin nüfuzu, siyasi məharəti və qətiyyəti böyük rol oynadı.

ABŞ, Fransa, Niderland və digər ölkələrin maliyyə öhdəliklərindən qaçma cəhdləri uğursuzluqla nəticələndi. Baxmayaraq ki, Avropa İttifaqı ölkələri dünyada bütün nəqliyyat emissiyalarının 76 faizini atmosferə buraxır, onlar məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq üçün Azərbaycanın çağırışlarını və tələblərini eşitmək istəməyiblər, ölkəmizə qarşı ədalətsiz kampaniya həyata keçirirdilər. Böyük dövlətlərin global iqlim məsuliyyətindən qaçmalarının bir səbəbi də Azərbaycana qarşı qərəzli münasibətləri idi. Ona görə də hər cür problem yaratmaqda çəkinməyiblər, hətta boykot cəhdinə də əl atdılar. Prezident telejurnalistlərə verdiyi müsahibəsində bu hərəkətləri belə izah etmişdir: "Bu, olduqca gözəlməz idi. Hesab edirik ki, bu tədbirə əvsahibliyi etmiş hər bir ölkə bu dərdə müqavimətə rast gəlməmişdir. Lakin biz bunun da öhdəsindən gələ bildik. Boykot uğursuz oldu. Baxmayaraq ki, bəzi ölkələr, xüsusilə də Fransa ölümdən gələni edirdi ki, tədbiri

gözdən salsın. Həmkarlarımdan aldığı məlumatlara görə, Fransa prezidenti şəxsən onlara zəng edərək Bakıya gəlməyi tövsiyə etmişdir. Yəni liderlərin buraya səfər etmələrinin qarşısını almaq üçün hətta belə vasitəyə də əl atılmışdır. Lakin bu da uğursuz oldu. Səksən dövlət və hökumət başçısı Bakıya səfərə gəldi və bu, bir daha Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş olduğunu nümayiş etdirdi".

Məlumdur ki, COP30 Braziliyada keçiriləcək. Bakıda ölənlər üçün təcrübədən Braziliyada istifadə olunacaq. COP29 əfəsinə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə ilk dəfə yaradılan üçlük - Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ), Azərbaycan və Braziliya global tədbiri keçirilməsi üçün birgə fəaliyyət göstərmişlər. Həmin üçlük mexanizmi bundan sonra COP tədbirlərində də istifadə olunacaq qədər faydalı idi. Prezident İlham Əliyev müsahibəsində buna belə qiymət vermişdir: "Bu, bir sənətdir, çünki biz BƏƏ-də ölənlər üçün üçlük üzərində uğur qazandıq. Mən COP28 BƏƏ konsensusunu nəzərdə tutaram. Biz onların təcrübəsindən istifadə etdik və bu il Braziliyada keçiriləcək COP zamanı orada BƏƏ və Azərbaycanın ölənlər üçün uğura uğur əlavə olunacaq". Dövlət başçısı COP29-la bağlı fikirlərinə bunu da əlavə edərək demişdir: "Azərbaycan üçün daha bir mühüm amil o idi ki, indiyə qədər regionda hələ buna bənzər, və qədar qonağın iştirak etdiyi ikinci belə tədbir keçirilməyib. Bu, təbii ki, Azərbaycanın təqdimatı idi".

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Anti-COP29 kampaniyası Yelisey sarayından yönləndirilirdi

Azərbaycan bütün qarayaxmalara qalib gələrək gücünü dünyaya nümayiş etdirdi

"2024-cü ilin iyul ayından etibarən media və sosial şəbəkələr üzərindən ermənişilli və ermənipərəst şəxslər tərəfindən sistemli şəkildə Azərbaycanın COP29-a əvsahibliyi etməsi əleyhinə siyasi motivli boykot kampaniyasına çağırışlar eşidilməyə başladı. Bu kampaniyanın məqsədi Azərbaycanın uğurlarına və beynəlxalq nüfuzuna kölgə salmaq, onun daxili və xarici siyasətinə dair faktları təhrif etməklə ölkəyə təzyiqlik göstərmək idi".

dönümlərə etdi. Bu, əlbəttə ki, siyasi şəbəkələrə əlaqəlidir. O, COP29-a qarşı aparılan qeyri-rəsmi "boykot siyasətinin" qurbanı oldu. Onun hətta panel sessiyasında iştirakı təsdiq edilmişdi. Bununla belə, Azərbaycan davamlı inkişaf prinsipləri üzrə öhdəliklərə nail olmaq qabiliyyətini hər şəkildə nümayiş etdirdi. Bunu uğurlu COP29 konfransının keçirilməsi də təsdiqlədi.

"Yeni İqlim Maliyyə Məqsədinin qəbulu iqlim dəyişikliyinə qarşı global mübarizədə transformativ bir addımdır. Bu iddialı hədəfin diqqətə alınması üçün hər şeyi etməyə hazır olmalıyıq. İki və Zərər Fondu işlək vəziyyətə gəldi və COP 2025-ci ildən bu fondu tam təşəkküllü fəaliyyətə başlaması üçün konsensus əldə etdi. COP29 BMT çərçivəsində yüksək iqtisadiyyatı təmin edən böyük bazarlara dair 6-cı maddə üzrə danışıqların yekunlaşması üçün on il davam edən görüşlərin son qoydu. Müvafiq karbon bazarlarından maliyyə axınları 2050-ci ilə qədər ildə 1 trilyon ABŞ dollarına çata bilər", - deyərək qeyd etdi.

Ölkəmizin enerji sərəmələrinin artırılmasını vurğulayan P.Vəliyeva Azərbaycanın beynəlxalq arenada məsuliyyətli və etibarlı tərəfdaş kimi nüfuzunu möhkəmləndirdiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, Azərbaycan ekoloji və iqlim siyasətində lider, eləcə də global sənətin mühüm aktoru kimi öz mövqeyini möhkəmləndirib.

Əsmər QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

Qərbin ölkəmizə qarşı uğursuz həmlələri Güclü Azərbaycan qarşısında iflasa məhkumdur

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə dünyamız, ölkəmiz üçün vacib olan bir çox məsələyə toxunmuş, reallığı əks etdirən fikirlər və düşüncələrini bildirmişdir. Dövlət başçımızın müsahibə zamanı aydınlaşdırılmış fikirlər dünyada geniş əks-səda doğurmuşdur. Prezident müsahibəsi zamanı ölkəmiz üçün vacib olan bir çox məsələ ilə yanaşı, dünyada, beynəlxalq aləmdə gedən prosesləri də yüksək səviyyədə təhlil etmişdir.

Digər məsələlərlə yanaşı, Qərb ölkələrinin Azərbaycana qarşı olan qeyri-səmimi münasibətlərinə də aydınlıq gətirən dövlət bəyəniti deməkdir: "İndi heç kimə sirr deyil ki, yeni dünya nizamı formalaşdırılıb. Hesab edirik ki, biz bu prosesin başlanğıcındaydıq, bir çox boşluq yaranmaqdadır və yaranacaq. İkinci Dünya müharibəsindən sonra yaranmış sistem artıq öz potensialını itirib. Bunu bir çox yerdə gedən proseslər, münasibətlər, müharibələr və sair hadisələr göstərir. Eyni zamanda aparıcı Qərb ölkələrində siyasi və mədəni böhran da göz qabağındadır. Yəni bu gün Qərbin üzlaşdığı vəziyyəti ən çox təhqiq edən Qərbin aparıcı ölkəsi-

nin seçilmiş prezidentidir, haqlı olaraq tənqid edir. Çünki bu sistem artıq tükenib. Bunu mən demirəm. Bunu Amerikanın bir neçə gündən sonra Prezidenti olacaq cənab Tramp deyir".

Uzun illərdir Fransa Ermənistanla həmrəylik nümayiş etdirərək Azərbaycana qarşı qərəzli siyasət yürüdü. Rəsmi Parisin ölkəmizə qarşı uğursuz həmlələri, Azərbaycanı ciddi söyləri nəticəsində regionda möhkəmlənmək cəhdlərinin iflasa uğraması Fransanın dünyada aşağı düşməkdə olan nüfuzuna ciddi zərbə vurur. Bu gün bir-birlərinə dəstək nümayiş etdirən Fransa və Ermənistan arasında qanlı tarixi qohumluq, oxşarlıqlar var.

Bütün dünyaya bəlli olan faktlar hər iki ölkənin soyqırımları törətdiyini, uşaq və qadın qatili olduğunu təsdiqlənmişdir. Dövlət başçımızın bu qərarı isə mümkün deyil.

Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibəsində bu məsələyə də toxunmuşdur: "Əgər fransız siyasi sənətinin konsensusu varsa, həmin konsensus yalnız Azərbaycanofobiya zəminində olur. Təəssüf ki, tək-cə hazırkı hakimiyyət deyil, hakimiyyətə iddialı olanlar da bir-birindən o qədər də fərqlənmirlər. Hələ Rusiya sülhməramlılarının olduğu Qarabağa qanunsuz səfərləri xatırlamaq kifayətdir. Axı onlar Fransanın indiki prezidentinin rəhbərliyi idi, Paris meri də, yerli gəlməmiş, o, seçkilərdə namizədliyini irəli sürmüşdü. Parisin daxil olduğu regionun qubernatoru da seçkilərdə prezident Makronun rəhbəri idi və yaxınlarda qısa müddətdə Baş nazir vəzifəsini tutmuş cənab Barnye də bu məsələdə fərqlənir.

Yəni onlar özlərini göstərməli idilər. Burada məsələnin kökünü, necə deyirlər, nədən ibarət olduğunu demək mənim üçün çətindir, amma yəqin ki, hansısa sintez var. İslamofobiya və prinsipcə ksenofobiya fransız siyasi sənətinin fərqli cəhətləridir. Amma tək-cə bunlar deyil, yerli gəlməmiş, antisemitizm də. Bu, hamıya yaxşı məlumdur. Üstəlik, erməni təsiri, erməni lob-bisində və hər kəsin erməni icmaları qarşısında fərqlənməyə və həm indiyə, həm də gələcəkdə hansısa dividendlər əldə etməyə çalışır, onlar başa düşürlər ki, hakimiyyətdə qısa müddətdə qalacaq, bəzilərinde isə bu, ani xarakter daşıyır. Yəni gələcək üçün dəstək almaq və "mən sizdənəm" demək yəqin ki, həmin amillərdən biridir".

Məlum olduğu kimi, tək-cə Fransa deyil, başqa Qərb ölkələri də, o cümlədən Avropa Komissiyası da Azərbaycana qarşı qərəzli mövqeyə nümayiş etdirir. Hər addımda işğalçı Ermənistanı müdafiə edir, qəsbkarlığına haqq qazandır-

mağa çalışır, onun tərəfini tutur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müsahibəsində bu məsələyə də münasibət bildirərək demişdir ki, Avropa Komissiyası ilə münasibətlərimizin necə inkişaf edəcəyini söyləmək çətindir. Amma deməliyəm ki, ölənlər üçün üçlük do-ruğu bir oldu. Belə ki, məhz keçən il Avropa İttifaqı normallaşma prosesində birnəfəslə olaraq Ermənistanın tərəfini tutdu: "Əlbəttə, Avropa İttifaqının qondarma müşahidə missiyasının müddətini uzatılması etimadı möhkəmləndirməyə, əksinə, sarsıtdı. Axı bunun birməzəl rəziləşdirilməsi tələb etdikdə, hansısa yüksək ambisiyalardan çıxış etmirdik, sadəcə istəyirdik ki, missiyanın özünlü yaradılması və onun sərbəhdimi gəndərilməsi bizimlə, 2022-ci ilin oktyabrında Praqada şəxsən mənimlə razılaşdırılınsın. Əgər həmin vaxt biz bunun iki aylığına və 40 nəfərdən ibarət olacağı barədə razılığa gəldikdə, deməli, bu, belə də olmalı idi. Mən razılığa gəldikdə, hətta sözdə də

olsa, həmişə bu razılıqlara əməl edirdim. Amma belə bir vəziyyətdə Avropada hesab etdiklər ki, onlar həmin razılıqları pozmaq hüququna malikdirlər. Sonra heç nə bildirmədən, bizimlə heç bir razılıq olmadan onlar növbəti missiyanın müddətini uzatdılar, sayını artırdılar, həm də Avropa İttifaqının üzvü olmayan ölkəni dəvət edərək mahiyyətcə etimadı qoydular".

Dövlət başçısı daha sonra sözü-nə davam edərək deyib: "Onların oradan necə sürətlə qaçacağını göstərmək istəmirəm, əgər kimsə təsədüfən Azərbaycan ərazisində soxularsa, onda sadəcə görəcəklər ki, öllər necə qaşınır. Ona görə də biz onlara çatdırdıq ki, binokl şousuna son qoyunlar, artıq, necə deyirlər, binoklsuz gəzirsiniz. Hərçənd bu yaxınlarda Avropanın bir ölkəsinin prezidenti Azərbaycanı binoklla izləmək kimi ədəbsiz davranış sərgiləyib. Məgər o, bundan bir həftə əvvəl burada, Bakıda olarkən və mənimlə görüşməyi xahiş edərkən bunları görmürdü?"

Əgər baxmaq istəyirdisə, mən onu Qarabağa göndərərdim, dağları seyr edərdi. Başa düşürsünüzü, bu, artıq nümayiş deməkdir. Bu, sadə məsələ deyil. Bu, münasibət deməkdir. Binoklla sanki düşməyə baxırsan. Əgər siz Azərbaycana belə münasibət bəsləyirsinizsə, onda biz necə münasibət göstərə bilərik? Mən hələ xarici işlər üzrə sabiq ali nümayəndənin destruktiv rəylərindən danışıram".

İnamıq ki, gec-təz ədalət zəfər çalacaq. Azərbaycana qarşı qərəzli münasibət nümayiş etdirən Qərb ölkələri öz səhvlərini anlayacaqlar. Çünki ölkəmizin dünyada tutduğu mövqeyə, sərgilədiyi xoş münasibət bütün ölkələrə qarşılıqlı əməkdaşlığa, sülhə, əmin-amanlığa xidmət edir. Belə istə münasibətlər isə həm ölkələrə, həm də insanlara bir-birindən dəyərli töhfələr verəcək.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Jurnalist araşdırması

İnformasiya texnologiyalarından necə bəhrələnilirik?

Akademik Telman Əliyevin fikrincə, təhsildə süni intellektin imkanlarından daha geniş istifadə edilməlidir

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (AzMİU) ölkəmizin elmi inkişafında mühüm rol oynayan təhsil ocaqlarından biridir. Bu gün universitetin akademik heyəti elmi tədqiqatlar və innovativ layihələri ilə yalnız Azərbaycanda deyil, həm də beynəlxalq aləmdə tanınan mütəxəssislərdən ibarətdir. Bu mütəxəssislərdən biri də uzun illər elmi fəaliyyətini yüksək səviyyədə davam etdirən və informatika, kibernetika sahələrində önəmli nailiyyətlər qazanan akademik Telman Əliyevdir.

Akademik Telman Əliyev AzMİU-nun İnformasiya Texnologiyaları və Sistemləri kafedrasının müdürüdür. O, həmçinin informatikanın inkişafında və elmi tədqiqatlarda göstərdiyi xidmətlərlə Azərbaycan elminə böyük töhfələr verib. Azərbaycanda kibernetikanın başlanğıcı, tarixi, ölkəmizdə informasiya və idarəetmə sistemlərinin inkişafına verdiyi töhfələri, süni intellektlə bağlı proseslər barədə hazırladığımız sualları Telman Əliyev cavablandırdı.

Kibernetikanın başlanğıcı və inkişafı

Akademik deyir ki, Azərbaycan kibernetikasının tarixi 1955-ci ildə başlayıb. Hesablama Mərkəzinin yaradılması da həmin dövrə təsadüf edir. Bu mərkəz görkəmli alim, professor Səid Ələsgərov tərəfindən təsis edilmişdir. "Səid müəllim çox böyük elm adamı idi. O, 1958-ci ildə manı Hesablama Mərkəzinə dövlət etdi və həmin ildən bu sahədə çalışmağa başladı. Mənim gözləmədiyim kimi o sonradan 1960-cı ildə institutun indiki binasında Hesablama Mərkəzinin rəsmi açılışı oldu. O vaxta qədər, təxminən 5 il müddətində mərkəz yalnız bir şöbə kimi fəaliyyət göstərirdi. 1960-cı ildə mərkəzin rəsmi açılışı zamanı iki elektron maşınımız var idi. "Ural-1" və "BESM-2". "Ural-1" zəif maşın idi, saniyədə cəmi 100 əməliyyat yerinə yetirə bilərdi. Bu, çox məhdud imkanlı cihaz idi və proqram yükləmək prosesi də olduqca mürəkkəb idi. "BESM-2" isə saniyədə 10000 əməliyyat yerinə yetirirdi".

Akademik sözlərinə görə, həmin dövr üçün bu, yaxşı göstərici sayılırdı. O vaxt Amerika Birləşmiş Ştatlarında və bu kimi azsaylı qabaqcıl ölkələrdə oxsar səviyyəli maşınlardan istifadə olunurmuş. Bir müddət sonra SSRİ Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, Hesablama Mərkəzi rəsmi fəaliyyətə başlayıb və "BESM-2"nin komandasına rəhbərlik ona tapşırılıb. Beləliklə, Azərbaycanda informatikanın və kibernetikanın inkişaf mərhələsi rəsmi olaraq başlayıb.

Azərbaycanda informatika elminin yüksək səviyyədə olduğunu deyən alim bildirib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin burada xüsusi rolu var. 1969-cu ildə institutumuz bu sahədə nisbətən ger qalırdı: "Biz Heydər Əliyevə müraciət edərkən "BESM-6" maşınımıza ehtiyac olduğunu bildirdik. Bu maşın o zaman ən sürətli maşın hesab edilirdi. Heydər Əliyev SSRİ Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik M.Keldişə Azərbaycana dövlət etdi və onunla Dzerjinski (indiki Şəhriyar adına Mədəniyyət Sarayı) sarayında çox yüksək səviyyədə görüş keçirdi. Heydər Əliyev şəxsən özü ölkəmizin və institutumuzun problemlərini ətraflı şəkildə təqdim edərək, bütün məsələlərə aydınlıq gətirdi və noticədə "BESM-6" maşının ölkəyə götürülməsinə nail oldu. T.Əliyev vətəndaşlığını geri qaytardı. T.Əliyev Moskva, SSRİ Elmlər Akademiyasında bu sahə ilə məşğul olan əsas mütəxəssis olub: "O, mənə dedi ki, siz akademiyanın prezidentinə nə təqdim etsiniz ki, o bu işi dərinliyinə yetirməyi tapşırıb. Bunun noticəsində biz həm "BESM-6" maşınını, həm də digər çox əhəmiyyətli avadanlıqları əldə etdik. Heydər Əliyevin ölkəmizə xidmətlərini saymaqla bitməz. Həmin dövrlərdə həm Bakıda, həm də regionlarda inkişaf başlanmışdı. Bu illərdə Azərbaycanda sonayenin tələbatına uyğun informatika-elektro-nika sahəsinin əsası qoyuldu və sürətli inkişafı müşahidə edildi. Ulu

Telman ƏLİYEV:

- Azərbaycanda informasiya texnologiyalarında qabaqcıl ölkələrdən biridir. Əgər ölkə bu sahədə geri qalsaydı, digər bütün sahələrdə də geri qalacaqdı. Azərbaycanda süni intellekt texnologiyalarının inkişafına və tətbiqinə xüsusi diqqət ayrılmalıdır. Bu texnologiya böyük imkanlara malikdir və onun tətbiqi ilə biz yüksək nailiyyətlər əldə edə bilərik. Təhsildə xüsusilə süni intellektin imkanlarından istifadə olunmalı və tələbələrə bu sahəni yaxşı tədris etməliyik. Azərbaycanda bizə maraqlı olan sahələri - neftayırma, kənd təsərrüfatı, tikinti, energetika, yüngül sənaye və digər sahələri - intellektual informasiya texnologiya və sistemlərinin tətbiqi ilə müasirləşdirmək və təkmilləşdirmək əsas hədəflərimizdir. Əgər biz bu addımları atmasaq, irəliləyiş əldə etdiyimiz sahələrdə də geridə qala bilərik.

Öndər Heydər Əliyev bu sahənin perspektivini çox gözəl başa düşürdü. Onunla bu mövzuda danışıqlarımız həmişə hiss edirdik ki, rəhbər bu sahəni bizdən daha yaxşı anlırdı".

Həmin dövrdə Bakıda "Ozon", "Ulduz" kimi elm-istehsalat birliklərinin yaradıldığını xatırladan akademik qeyd edib ki, "EVM" zavodu da o illərdə tikilib. Radiozavodda terminalların istehsalına başlanılıb. Gəncəddə çox böyük istehsalat birliyi - "Billur" yaradılıb. Hətta Törtərdə loqotip antenası, Goranboyun Qazanbulaq qəsəbəsində optik cihazların istehsalına başlanılıb. Nazirlərin hamısında hesablaşma mərkəzləri yaradılıb. Əgər Ulu Öndərin bu sahəyə diqqəti olmasaydı, Moskva bizi uzaq tutacaq və informatika elminin formalaşması çox gecikəcəkdə.

Beləliklə, bu sahənin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə qoyuldu. Prezident İlham Əliyevin hakimiyyətdə gəlişi ilə isə daha da inkişaf etdi.

Alimin fikrincə, Azərbaycanda bu sahədə qabaqcıl ölkələrdən biridir: "Ümumiyyətlə, bu sahə çox önəmli-dir. Əgər ölkə bu sahədə geri qalsaydı, digər bütün sahələrdə də geri qalacaqdı. Azərbaycanda süni intellekt texnologiyalarının inkişafına və tətbiqinə xüsusi diqqət ayrılmalıdır. Bu texnologiya böyük imkanlara malikdir və onun tətbiqi ilə biz böyük nailiyyətlər əldə edə bilərik. Təhsildə xüsusilə süni intellektin imkanlarından istifadə etməli və tələbələrə bu sahəni yaxşı tədris etməliyik. Azərbaycanda bizə maraqlı olan sahələri - neftayırma, kənd təsərrüfatı, tikinti, energetika, yüngül sənaye və digər sahələri - intellektual informasiya texnologiya və sistemlərinin tətbiqi ilə müasirləşdirmək və təkmilləşdirmək əsas hədəflərimizdir. Əgər biz bu addımları atmasaq, irəliləyiş əldə etdiyimiz sahələrdə də geridə qala bilərik".

Problem tələbənin yanaşmasından qaynaqlanı

Kafedra müdiri tələbələrə işə cəlb edilməsi məsələsindən də söz açıb. O, apardığı müşahidələrə əsasən bildirib ki, əgər tələbələr dərslərini yaxşı mənimsəyirlərsə, yüksək qiymətlər alırlarsa və fənləri kifayət qədər dərindən öyrənirlərsə, onların böyük əksəriyyəti çox maraqlı və perspektivli işlə təmin olunurlar. Onların bir qismi kafedraya işə götürülür. Yəni yaxşı oxuyan tələbələr arasında işsiz qalan, demək olar ki, yoxdur. "Ancaq əksinə, əgər tələbə zəif

oxuyursa, tapşırıqları yerinə yetirməyə və ixtisasına ciddi yanaşmasa, onun iş tapması da çətinləşir. Belə vəziyyətdə problem tələbənin öz yanaşmasından qaynaqlanır. Biz mütləq olaraq tələbələrə söhbətlər aparırıq, onların potensialını üzə çıxarımaq üçün müxtəlif istiqamətlərdə işlər görürük. Əlbəttə ki, layiqli tələbə gördükdə onu dərhal öz komandamıza qatmağa çalışırıq", - deyir T.Əliyev əlavə edib.

Alim kibernetika və avtomatika sahəsində tədrisin vəziyyətindən və çatışmazlıqlardan da danışıb. O qeyd edib ki, xaricdəki nüfuzlu universitetlərin tədris proqramları ilə yaxınlaşdırılmalıdır. Onların proqramları öyrənilərək, AzMİU-nun tədris proqramı ilə müqayisə edilə bilər. Demək olar ki, bizdə də proqramlar təkmilləşdirilməlidir və həmin proqramla təhsil alan tələbələr yaxşı mütəxəssis ola bilərlər. Nəzəri fənlər üzrə tədris səviyyəsi kifayət qədər yaxşıdır. Dərslər yüksək səviyyədə keçirilir və tələbələrə əksəriyyəti materialı yaxşı mənimsəyir. Lakin praktiki tədris tərifi zəifdir. Laboratoriya işləri və kurs layihələri hələ də çatışmazlıqlar mövcuddur. Kafedrada bu mövzuda müzakirələr aparılır və praktiki tədrisin səviyyəsini yüksəltmək üçün yollar axtarılır.

Texnopark: ali təhsilin və elmin inkişafı üçün unikal form

Telman Əliyev vurğulayıb ki, rektor Gülçöhrə Məmmədova bu məsələdə böyük dəstək göstərərək, tədqiqatçı alim kimi bir çox maneəni aradan qaldırmağa kömək edir. "Məsələn, laboratoriyalarımızın sayı artırılır, maddi-texniki baza gücləndirilir, amma bu işlə bağlı mövcud zavodlar, sexlər və istehsalat yerləri azdır. Mövcud müəssisələr isə tələbələrə praktiki tədrisə maraqlı göstərmirlər. Övçəllər kafedramızın müxtəlif müəssisələrdə beş fəaliyyət yerini orada inkişaf etdirirdi. İndi isə bu əlaqələr qanəddici deyil".

Akademik bildirib ki, universitetin xüsusi laboratoriya korpusu olsa, hər bir fənn üzrə lazımı avadanlıqlar təmin edilmiş laboratoriyalar qurulsa, tələbələr eksperiment aparmaq imkanını əldə edərlər. Əgər bu məsələ həll olunsa və universitetlə kifayət qədər maliyyə dəstəyi ayrılarsa, çox böyük irəliləyiş əldə etmək olar. Hər ixtisas üzrə ayrıca laboratoriya və təcrübə sexləri yaratmaq və

ciydir. Tələbələr nəzəriyyəni praktiki olaraq tətbiq edə bilsə, təhsilimin keyfiyyəti sürətlə yüksələcək.

Alim dünyanın aparıcı universitetlərində mövcud olan texnopark modelindən də bəhs edib və bunun Azərbaycanda universitetlərdə də tətbiqinə imkanlıyından danışıb. O qeyd edib ki, Qorb universitetlərindəki texnopark modelinə uyğun strukturlar bizim universitetlərdə də yaradılması çox faydalı olardı. Amma bu, yalnız formal xarakter daşımalı, real fəaliyyətə əsaslanmalıdır. Əgər belə imkan yaradılsa, alimlər və tələbələr birgə işləyər, ideyalarını reallaşdırma və noticələrini görmə şansını əldə edərdilər. Bu məsələ olduqca vacibdir və təhsilin səviyyəsini yüksəltməsi üçün prioritetdir. Universitetin bu istiqamətdə inkişafı həm tələbələrə praktiki biliklərinin artırılmasına, həm də elmi-tədqiqat fəaliyyətinin gücləndirilməsinə ciddi töhfə verə bilər.

Yeni layihə seysmik xəbərdarlıq verəcək

T.Əliyev rəhbərlik etdiyi kafedranın son illərdə hansı mühüm ixtiralar, layihələr və noticələr əldə etdiyindən danışıb. Akademik xatırladı ki, Prezident İlham Əliyevin qərarı ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının institutları Elm və Təhsil Nazirliyinə verilib. Bu qərarın əsas məqsədi elmi fəaliyyəti tədrislə birləşdirməkdir və bu, olduqca aktual bir məsələdir. "Bizim institutla AzMİU arasında uzun illərdən bəri iş əlaqələri mövcuddur, demək olar ki, biz birgə iki istiqamətdə elmi fəaliyyət göstəririk. Gələcəkdə bu əlaqələri daha da möhkəmləndirməyi və yeni layihələr üzərində birgə çalışmağı planlaşdırırıq. Artıq iki böyük layihə üzərində işə başlanmışdır. Birinci layihə seysmakustik stansiyalar şəbəkəsinin yaradılmasıdır. Bu şəbəkə vasitəsilə eksperimentlərin aparılması və tələbələrə də bu sahədə praktiki fəaliyyət göstərməsi mümkündür. Bundan əlavə, türkdillilə dövlətlərlə birgə ümumi bir seysmakustik şəbəkə qurmaq mümkündür. Bu, bizə seysmik proqnoz yox, seysmik xəbərdarlıq almaq imkanını verəcək. Layihə AzMİU-nun tanınmış professoru, nüfuzlu seysmologiya mütəxəssisi Azər Qasımzadə ilə birlikdə yerinə yetiriləcək və bu istiqamətdə çox əhəmiyyətli müsbət noticələr gözləyirik", - deyir akademik əlavə edib.

Nəzarət tələb edən dəmiryol sahələrini müəyyənləşdirən intellektual sistem yaradılacaq

Telman Əliyev ikinci layihənin isə "Şərqi-Qərbi" naqliyyat dəhlizi ilə bağlı olduğunu bildirdi. Bu layihə qatarların təhlükəsizlik səviyyəsini artırmaq məqsədini daşıyır. Layihə çərçivəsində "Növbdən-kənar nəzarət tələb edən dəmiryol sahələrini müəyyənləşdirən intellektual sistem" in yaradılması planlaşdırılır. Bu istiqamətdə işlər aparılır. Layihənin beynəlxalq maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilməsini təşkil etmək üçün Polşa, Özbəkistan və Gürcüstan alimləri ilə birgə əməkdaşlıq edəcəyik.

Bu iki layihə AzMİU ilə İdarəetmə Sistemləri İnstitutu arasında birgə aparılır. Həm elmi, həm də praktiki baxımdan çox böyük perspektivlər vardır, universitetimizin səviyyəsini və imkanlarını göstərir. Hazırda bizim kafedramız gördüyü işlər çox genişdir və bu işlərdə tələbələrə də aktiv iştirak edir. Lakin iki mühüm noticəni xüsusilə vurğulamaq istəyirdim. Birincisi, adaptiv vibrasiya texnologiyalarıdır. Bildiyiniz kimi, vibrasiya texnologiyaları müxtəlif sahələrdə geniş tətbiq olunur, ancaq mövcud texnologiyalar adaptiv deyil.

Kafedra adaptiv vibrasiya texnologiyaları algoritmi təklif edib. Bu, texnologiyaların müəllifi bizik və bu, çox qürurverici bir nailiyyətdir. Ənənəvi vibrasiya texnologiyaları qatarlarda sürət dəyişdikdə bunu nəzərə almır. Adaptiv vibrasiya texnologiyası isə daxil olan məlumatlar əsasında avtomatik şəkildə öz parametrlərini tənzimləyir ki, bu da noticədə diaqnostikamı adekvatlığın təmin edir. Bunlarla bağlı artıq nüfuzlu, inqap faktorlu elmi jurnallarda məqalələrimiz dərc olunub. Bu məqalələr vasitəsilə elmi yeniliyin bizə aid olduğunu artıq sübut olunur, həmçinin qəbul olunur.

Akademik formulu: əzm, dürüstlük və məsuliyyət

Akademik sonda qeyd edib ki, həyatda uğur qazanmaq üçün üç əsas prinsip var: əzm, dürüstlük və məsuliyyət. İnsan öz işinə sevgi və məsuliyyətlə yanaşanda istənilən çətinliyi öhdəsindən gələ bilər. Gənclərə tövsiyələrini verən alim bildirib ki, onlar elm və texnologiya sahəsində çalışsalar belə, insani dəyərləri unutmamalıdır. Cəsarətli olmaq, yeni yollar axtarmaq, eyni zamanda, öz prinsiplərinə sadiq qalmaq çox vacibdir. Hər bir gənc tədqiqatçı bilməlidir ki, onların gördükləri iş tələb olmalıdır. Gələcəkdə bu əlaqələri daha da möhkəmləndirməyi və yeni layihələr üzərində birgə çalışmağı planlaşdırırıq. Artıq iki böyük layihə üzərində işə başlanmışdır. Birinci layihə seysmakustik stansiyalar şəbəkəsinin yaradılmasıdır. Bu şəbəkə vasitəsilə eksperimentlərin aparılması və tələbələrə də bu sahədə praktiki fəaliyyət göstərməsi mümkündür. Bundan əlavə, türkdillilə dövlətlərlə birgə ümumi bir seysmakustik şəbəkə qurmaq mümkündür. Bu, bizə seysmik proqnoz yox, seysmik xəbərdarlıq almaq imkanını verəcək. Layihə AzMİU-nun tanınmış professoru, nüfuzlu seysmologiya mütəxəssisi Azər Qasımzadə ilə birlikdə yerinə yetiriləcək və bu istiqamətdə çox əhəmiyyətli müsbət noticələr gözləyirik", - deyir akademik əlavə edib.

Əsmər QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

Qısa müddətdə böyük nailiyyət

Ağdam Sənaye Parkı sahibkarlar üçün sərfəli investisiya məkanına çevrilib

Ağdam Sənaye Parkı dövlət başçısının 2021-ci il 28 may tarixli fərmanı ilə yaradılıb. Sənaye Parkının yaradılmasında məqsəd işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişaf etdirilməsi, ən əsası isə bölgədə əhəlinin məşğulluğunun təmin olunmasıdır.

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyi Ağdam Sənaye Parkına mediator təşkil edir. Agentliyin mətbuat katibi Elçin Kazımova AZƏRTAC-a açıqlamasında bildirib ki, Ağdam Sənaye Parkına sahibkarlar tərəfindən böyük maraqlar göstərilir. Ağdam Sənaye Parkı qısa müddət ərzində yaradılmasına baxmayaraq, hazırda rezidentlərin sayına görə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkından sonra ölkədə ikinci böyük park hesab edilir.

Parkda ümumi investisiyalarının həcmi 271 milyon manat olan 29 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik, 4 sahibkara isə qeyri-rezidentlik statusu verilib. 33 sahibkarlıq subyekti tərəfindən Sə-

və sair ölkələrə divar kağızlarının ixracı istiqamətində danışıqlar aparılır.

Həmçinin Sənaye Parkının digər rezidenti tərəfindən istehsal edilən tikinti təyinatlı ayaqqabılarda ixracı istiqamətində Avropa ölkələri ilə danışıqlar aparılır, bu istiqamətdə şirkət tərəfindən artıq sertifikat əldə edilib ki, bu da sözügedən şirkətə istehsal etdiyi məhsulu Avropa ölkələrinə ixrac etməyə imkan verir.

Bundan başqa, hazırda Ağdam Sənaye Parkının bir çox rezidenti tərəfindən layihələndirilmə işləri həyata keçirilir, 10-nə yaxın müəssisədə isə tikinti işləri görülür. Cari ildə Sənaye Parkında bütün məmulatların istehsalı müəssisəsinin fəaliyyətə başlaması planlaşdırılır.

"Ölkəmizdə mövcud sənaye zonaları iş adamlarının investisiya yatırımlarını baxımından ən əlverişli biznes platformasıdır. Burada sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün hər cür investisiya imkanları formalaşdırılıb. Belə ki, sənaye

naye Parkında ümumilikdə 2400-dən çox iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bu günədək Sənaye Parkında görülən işlərə rezidentlər tərəfindən 97 milyon manata yaxın investisiya həyata keçirilib. Bundan başqa, sənaye parklarının rezidentləri qeydiyyatdan keçdikdən sonra 10 il müddətində əmək, torpaq, gəlir vergilərindən, həmçinin istehsal məqsədilə texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və gömrük rüsumlarından tam azad olunurlar. Bir maraqlı məqamı diqqətə çatdırırıq ki, İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin idarəçiliyində olan sənaye parklarında tətbiq edilmiş idxal ƏDV-si və gömrük güzəştləri noticəsində rezidentlər bu günə qədər 501 milyon manatdan çox, 2024-cü ilin 11 ayında isə 40,68 milyon manat vəsaitə qənaət ediblər", - deyir o diqqətə çatdırıb.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdəki mövcud sənaye parklarında əlavə güzəştlər də tətbiq edilir. Bunlara xüsusi güzəştlili bank kreditləri, sosial sığorta ödənişlərinin subsidiyalaşdırılması, kommunal xidmətlərə 20 faiz endirim, idxal olunan xammal və materiallar üzrə gömrük rüsumları və ƏDV-dən tam azadolma (müəyyən edilmiş siyahısına əsasən) aiddir.

Elçin Kazımovun sözlərinə görə, Ağdam Sənaye Parkında istehsal edilən məhsullardan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə geniş istifadə edilənlə yanaşı, daxili bazarda da geniş satışı həyata keçirilir. Artıq ixrac istiqamətində də uğura imza atılıb. Belə ki, Sənaye Parkında istehsal edilən divar kağızlarının Gürcüstana ixracı həyata keçirilib ki, bu da ölkəmizin divar kağızı istiqamətində ilk ixracıdır. Bundan başqa, müəssisə tərəfindən MDB ölkələrinə, Türkiyə, İraq

Gənclik

Gələcəyə dəstək

Azərbaycanda könüllülər hərəkəti geniş vüsət alıb

2024-cü ilin uğurlu yekunları sırasında gənclər siyasəti, Azərbaycan gənclərinin təhsili, vətənpərvərliyi, xalqına və milli dövlətliliyə sədəqətli xidməti istiqamətində görülən işlər diqqətçəkəndir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın gənclərə qayğısı, onların fəaliyyət dairəsinin genişləndirilməsinə, tədbirlərdə iştirakına və mənəvi güclərinin artırılmasına güclü zəmin yaratması, dəstək olması ictimaiyyətdə məmnunluq yaradır.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 2 fevral 1997-ci ildə imzaladığı Fərmana əsasən, fevral ayının 2-si Azərbaycan Gəncləri Günü elan edilmişdir. Ümummilli Lider sonrakı mərhələdə gənclərlə bağlı dövlət siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi məqsədilə zəruri qanunvericilik bazasının formalaşdırılmasını da təmin etmişdir. 1996-2002-ci illərdə qəbul olunan "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında", "Azərbaycanın gənclər siyasəti haqqında", "Dövlət gənclər siyasəti haqqında" qanun, digər fərman və sərəncamlar, proqramlar bu baxımdan xüsusi vurğulanmalıdır. Bu sənədlər gənclər siyasətinin müstəqil qüvvə kimi formalaşmasına, mənəvi-ideoloji cəhətdən yetkinləşməsinə, sosial problemlərin həllinə, faydalı məşğulluğun təmin olunmasına, idmanın kütləviləşməsinə, habelə könüllülük hərəkətinin formalaşmasına böyük təsir göstərmişdir. Əsaslı Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan gənclər siyasəti dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə ölkəmizdə 2020-ci ilin "Könüllülər ili" elan edilməsi gəncliyin potensialından respublikamızın dayanıqlı inkişafı üçün səmərəli istifadə etmək baxımından çox əhəmiyyətli olmuşdur. Ümumiyyətlə, ölkəmizdə son 21 il ərzində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün sahələrdə əhatə edən sistemli və kompleks islahatlar aparılıb, ölkə iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafı üçün təmin edilmişdir. Təbii ki, respublikamızın sürətli inkişafı, ictimai həyatın bütün sahələrində əldə etdiyi nailiyyətlər dövlət gənclər siyasətində də özünü bariz şəkildə göstərir. Uğurlu daxili siyasətin ən mühüm istiqamətlərindən biri cəmiyyətin fəal təbəqəsi olan

gənclərin yüksək dövlət qayğısı ilə əhatə olunmasıdır. Azərbaycanda həyata keçirilən gənclər siyasəti özünün müxtəlifliyi ilə fərqlənir, başqa sözlə, dünyada nümunə kimi çıxış edir. Öz növbəsində Azərbaycan gəncləri ölkəmizin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında fəal iştirak edirlər. Ən əsası Azərbaycan gəncləri ölkəmizin milli maraqlarını keşiyində durublar, üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirirlər. Azərbaycan gənclər təşkilatları yalnız ölkə səviyyəsində deyil, regional və beynəlxalq arenada da mühüm layihələr həyata keçirir, Azərbaycan haqqında dünyaya ictimaiyyətin diqqətini cəmləndirir. Başqa sözlə, bu gün ölkəmizi beynəlxalq miqyasda uğurla təmsil edən, eyni zamanda respublikamızın ictimai-siyasi, iqtisadi həyatında fəal rol oynayan Azərbaycan gəncləri vətənpərvər, yüksək intellektli, milli mənəvi dəyərlərinə, tarixi köklərinə, dövlətə və vətəna sadiq olmaqla, ictimai-siyasi məsələlərlə bağlı əsl vətəndaşlıq mövqeyindən çıxış edərək yüksək fəallıq və təşəbbüskarlıq göstərirlər. Bunlarla yanaşı indi Azərbaycan gəncləri müxtəlif sahələrdə, o cümlədən qanunverici, icraedici və məhkəmə orqanlarında, eləcə də özəl sektorda uğurla fəaliyyət göstərirlər. Dövlət qurumlarında gənclərin intellektual potensialından, kreativ ideyalarından, bilik, bacarıq və vərdislərindən səmərəli istifadə edilir. Bu gün dövlətçiliyi və milli maraqlara sadiq fəal gənclər Azərbaycanın inkişafına mühüm töhfələr verirlər.

Ölkəmizdə gənclər siyasətinin səmərəliliyini təmin edən mühüm amillərdən biri könüllülük fəaliyyətinə xüsusi diqqət göstərilməsidir. Xatırladaq ki, Azərbaycanda 1998-ci ildə Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyi, BMT-nin İnkişaf Proqramı və BMT Könüllüləri Proqramının birgə layihəsi fəaliyyətə başlayıb. 1998-2000-ci illərdə bu proqramın nəticəsində Azərbaycanda güclü könüllü komandası yaradılıb və könüllülük prinsiplərinin geniş auditoriyaya təbliği prosesi başlanıb. 2009-cu ildə Milli Məclisin "Könüllü fəaliyyət haqqında" qanun qəbul etməsi ölkəmizdə könüllülük fəaliyyətinin inkişafında mühüm rol oynayıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə gənclər siyasəti sahəsində, xüsusilə könüllülük hərəkətinin inkişafı istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilib və bu proses uğurla davam etməkdədir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 15 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Proqramında və 2019-cu il fevralın 1-də Azərbaycan Gəncləri Günüünə həsr olunmuş respublika toplantısından çıxışında dövlət orqanlarının qarşısına gənclərin potensialından daha səmərəli istifadə etmək, cəmiyyətin bütün sahələrində gənclərin fəal iştirakına zəmin yaratmaq, onlara peşə vərdislərini aşılamaq və təcrübə biliklərini artırmaq, yaradıcı və innovativ potensialını üzə çıxartmasını dəstəkləmək, ölkədə könüllülük hərəkətinin inkişaf etdirmək vəzifəsi qoyulub. Bütün bunlar, gənclər üçün yeni fərsətlər yaradıb. Daha daqıq desək, könüllülük fəaliyyəti Azərbaycan gənclərinin potensialının üzə çıxarılması və səmərəli istifadəsi üçün geniş imkanlar yaradıb. Xüsusilə də, son zamanlar müxtəlif dövlət qurumlarına könüllülərin cəlb olunmasına başlanılması Azərbaycanın könüllülük hərəkətinin inkişafına əlavə töhfə verib. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev dörd il bundan öncə, dekabrın 5-də Şamaxıda "ASAN Heyət" kompleksinin açılışında bu məqamla toxunaraq demişdir: "...Xalqımıza xas olan xüsusiyyətlər könüllülük hərəkəti ilə üst-üstə düşür. Artıq minlərlə, bəlkə də on minlərlə könüllümüz var. Mən onu da bildirməliyəm, nisbətən bu yaxınlarda göstəriş vermişdim ki, dövlət orqanlarında da könüllülər fəaliyyətə başlasın, oraya cəlb olunsunlar. Artıq nazirliklərdə, dövlət şirkətlərində könüllülər qrupları vardır. Özəl şir-

kətlər könüllüləri işə cəlb etməlidirlər. Çünki bu, həm onlara xeyir gətirəcək, həm ümumi işimizə töhfə verəcəkdir. Ona görə könüllülər qarşısında hesab edirəm ki, bütün imkanlar açıqdır".

Prezident İlham Əliyevin həmin il dekabrın 30-da "Azərbaycan Respublikasında 2020-ci ilin "Könüllülər ili" elan edilməsi haqqında" Sərəncamı imzalaması gənclərin fərdi inkişafına töhfə verəcək, onlarda sosial məsuliyyət hissinin artırılmasına, gəncliyin potensialından xalqın rifahı və ölkəmizin dayanıqlı inkişafı üçün səmərəli istifadə etmək baxımından xüsusi önəm kəsb etmişdir. Sərəncamda qeyd edilmiş kimi, könüllülük bir çox fəaliyyət sahələrinə nüfuz edərək ümummilli hərəkata çevrilmiş, ölkəmizin hər bir bölgəsinə, ictimai həyatın müxtəlif sahələrinə yayılaraq, cəmiyyətimizin bütün təbəqələrini əhatə etmiş, gənclərimizin həyat tərzinə çevrilmişdir. "Regional İnkişaf" İctimai Birliyi, "Bir" Tələbə könüllüləri və digər könüllü hərəkatları yaranmış, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında on minlərlə gənclərin birləşdirən könüllü qrupları formalaşmışdır.

Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın ölkəmizdə könüllülük fəaliyyətinin inkişafına yüksək diqqət və qayğı göstərməsi müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Son illərdə Azərbaycanın yüksək səviyyədə evsahibliyi etdiyi "Eurovision-2012" mahnı müsabiqəsi, 2015-ci ildə I Avropa Oyunları, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunları, "Formula-1" yarışları və digər mötəbər beynəlxalq tədbirlərin təşkilinə on minlərlə könüllü cəlb olunmuşdur.

Ötən ilin noyabrında ölkəmizdə keçirilən ən böyük beynəlxalq tədbirlərdən olan və yüksək səviyyədə başa çatan COP29-da könüllülər 17 şöbə üzrə 35 fərqli istiqamətdə fəaliyyət göstərmişlər. Könüllülər hər zamankı kimi, tədbirin ən yüksək səviyyədə təşkil edilməsinə və başa çatmasına dəstək olublar. COP29 könüllüləri hava limanında qonaqların qarşılama prosesi, onları hotellərə yerləşdirilməsi, eləcə də Ba-

ki Olimpiya Stadionunda tədbir iştirakçılarında dəstəyini göstərməsinə qədr müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərmişlər. Könüllülər təkcə qonaqlara deyil, eyni zamanda COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətinin əməkdaşlarına və BMT nümayəndələrinə müvafiq işlərin icrasına yaxından kömək göstərmişlər.

Görünür odur ki, könüllülərin təşkilatçılıq prosesinə cəlb edilməsi sözsüz ki, onların fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında irəliləməsi üçün başlıca amillərdəndir. Dünyasəviyyəli tədbirlərin fərdi və peşəkar inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qlobal konfransın təşkilində iştirak etmələri nəticəsində qazandıqları əvvəlcədən təcrübənin könüllülərin gələcək peşəkar fəaliyyətlərində davam etdirilməsi və karyera yollarında

"Vətən savaşında Azərbaycanın Zəfəri" kitabı türk dilində çapdan çıxıb

"Vətən savaşında Azərbaycanın Zəfəri" kitabı türk dilində nəşr olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi Elmi-Tədqiqat İnstitutunda hazırlanan kitab Azərbaycan konstitusiyasının qəbul edilməsinin 30-cu və 44 günlük Vətən müharibəsində qələbəmizin 5-si ildönümlərinə həsr olunub.

Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan 1104 səhifəlik əsərin müəllifi Hərbi Elmi-Tədqiqat İnstitutunun Humanitar elmlər şöbəsinin professoru, "Dərbənd" Xeyriyyə İctimai Birliyinin sədri, ehtiyatda olan birinci dərəcəli kapitan, tarix elmləri doktoru, professor Nurulla Əliyevdir.

Kitabda Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin gedişi və köskinləməsi zamanı baş verən əsas geosiyasi proseslərin və hadisələrin izahı verilib, həmçinin beynəlxalq birliyin və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə cəlb olunan tərəflərin fəaliyyətinin qərəzsiz təhlilinə böyük diqqət yetirilib.

Nəşrdə, eyni zamanda Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində hərbi-siyasi hadisələrin və döyüş əməliyyatlarının xüsusiyyətləri xronoloji ardıcılıqla əks olu-

nub, o cümlədən Vətən müharibəsində qələbəni təmin edən Silahlı Qüvvələrin hərbi-strateji məharəti və tətbiq edilən taktikanın inkişafı, mərhələli və sabit təkamülü göstərilir.

Kitabda xüsusi vurğulanı ki, Vətən müharibəsi dövründə baş verən hərbi-siyasi hadisələr bu gün faktiki olaraq Azərbaycan və dünya hərbi sənəti tarixində yeni səhifə açıb. Müasir müharibələr və münaqişələr tarixində dronların və "gözen sursat"ların (kamikadze dronların) belə

irimiqyaslı tətbiqinin analoqu yoxdur. Qarabağdakı Vətən müharibəsi bir çox hərbi və siyasi parametrlərinə görə "sabahki günün ilk müharibəsi" hesab edilməlidir.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin səbəb və nəticələri ilə bağlı bütün problemlər kompleksinin hərtərəfli və dərinləndirici, onun tənzimlənməsinin siyasi və hərbi güc metodlarının geosiyasi əhəmiyyətinin üzə çıxarılması kitab üzərində iş zamanı müəllif üçün müəyyən edici amillər olub. Münaqişəyə cəlb olunan tərəflərin, beynəlxalq təşkilatların və bütövlükdə dünya birliyinin reaksiyası, Vətən müharibəsinin hərbi-siyasi nəticələri hələ uzun müddət və böyük ölçüdə Cənubi Qafqazda cərəyan edən geosiyasi proseslərin gedişini müəyyənələyəcək.

Kitabda İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı döyüş bölgələrində Azərbaycan Ordusunun apardığı əməliyyatlar xəritalərdə əksini tapıb. Bu baxımdan kitab Milli Müdafiə Universitetinin professor-müəllim heyəti və dinləyiciləri, hərbi nəzəriyyəçiləri, beynəlxalq münasibətlər, beynəlxalq humanitar və hərbi hüquq sahələrində ixtisaslaşan mütəxəssislər üçün dəyərli mənbədir.

Tələbələr arasında "Şeir qıraəti" yarışması keçirilib

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) tələbələri arasında "Şeir qıraəti" yarışması keçirilib.

Yarışmanın münəfiqlər heyətində İnstitutun tədris işləri üzrə prorektoru, dosent Mübariz Camalov, elm və innovasiyalar üzrə prorektoru, dosent Mirniyaz Mürsəlov və İlahiyyat fakültəsinin dekan müavini, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Kövsər Tağıyev təmsil olunublar. Aİİ-nin prorektoru, dosent Mübariz Camalov tədbir iştirakçılarını salamlayıb, tələbələrin dini və dünyəvi biliklərə yiyələnmələri istiqamətində Aİİ-nin müsbət fəaliyyətini vurğulayıb.

Prorektor bildirib ki, bu tip yarışmalar gənclərin ümumi savad və dünyəviliklərini artırır, onlara öz biliklərini sərbəst ifadə etmək təcrübəsi qazanmağa imkan verir.

Tələbələrin milli-mənəvi ruhda inkişaf etməsi, dünyəviliklərinin formalaşması, həmçinin vətənpərvərlik ruhuna daha dərinləndirici təsirlər üçün əvvəlcədən təqdim olunmuş mövzulara uyğun gələn şeirlər səsləndirilib.

Tələbələr tərəfindən maraqla qarşılanan yarışmada qaliblər münəfiqlər heyətinin qiymətləndirməsi əsasında müəyyən olunub. Beləliklə, "Şeir qıraəti" yarışma-

sında birinci yeri "Dinşünaslıq" ixtisasının III kurs tələbəsi Emil Qasımov, ikinci yeri "İslamşünaslıq" ixtisasının II kurs tələbəsi Əkbər Hüseyn, üçüncü yeri "İslamşünaslıq" ixtisasının II kurs tələbəsi Məhsun Şahverdiyeva layiq görülüb.

Müsabiqənin sonunda qaliblər mükafatlandırılıb, iştirakçılara diplom və təşəkkürnamələr təqdim edilib.

"Azərbaycan"

Hava əsasən yağmursuz olacaq

va əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-4° isti, dağlıq ərazilərdə 3-8° şaxta, gündüz 5-10° isti olacağı ehtimal edilir.

Gəncə və Naftalan şəhərlərində, Qazax, Samux, Goranboy, Törtər, Şəmkir, Tovuz rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 4° şaxtadan 1°-dək isti, gündüz 8-12° isti olacağı ehtimalı var.

Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 7-12° isti, dağlarda gecə 3-8° şaxta, gündüz 3-8° isti olacağı gözlənilir.

Mingəçevir və Şirvan şəhərlərində, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Bərdə, Beyləqan, Sabirabad, Saatlı, Göyçay, Ucar, Hacıqabul, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 8-13° isti olacaq.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara, Biləsuvar, Cəlilabad rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Şimal-şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 1-6°, gündüz 8-12° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 5-8° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

dağlarda gecə 3-8° şaxta, gündüz 3-8° isti olacaq.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-5° şaxta, bəzi yerlərdə 2°-dək isti, gündüz 4-9° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Füzuli, Ağdam, həmçinin Daşkəsən, Gədəbəy, Göygöl rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-5° şaxta, bəzi yerlərdə 2°-dək isti, gündüz 5-10° isti olacağı bildirilir.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında ha-

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmatbuatyayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Paşinyanın mövqeyi sülhü yaxınlaşdırmır

Ermənistanın baş naziri Qərbi Azərbaycan məsələsindən yayınmağa çalışır

İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra məhz Azərbaycan beynəlxalq hüququn hamılıqla tanınması normalarına uyğun olaraq suverenlik və ərazi bütövlüyünə qarşılıqlı hörmət olunması, bir-birinə qarşı ərazi iddialarının olmamasının qarşılıqlı təsdiq edilməsi və diplomatik münasibətlərin qurulmasını ehtiva edən prinsiplərinə əsaslanaraq Ermənistanla sülh danışıqlarının təşəbbüsünü kimi çıxış edib.

Lakin Azərbaycandan fərqli olaraq Ermənistanın "fəaliyyəti" onun sülhdən yayınmağa çalışdığı açıq-aydın göstərir. Bir sözlə, İrəvan ona verilən şansları belə dəyərləndirə bilmir.

Dünən Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ATƏT-in Minsk Qrupunun buraxılması və beynəlxalq məhkəmələr, qarşılıqlı iddialardan imtina da daxil olmaqla Azərbaycanla sülhün öldürülməsinə dair 12 təklifini açıqlayıb. Məğlub ölkənin baş naziri bu barədə sosial media hesabında paylaşım edib. Digər təkliflər arasında silahlara qarşılıqlı nəzarət mexanizmlərinin formalaşdırılması, döyüşkən ritorikadan imtina və sülh müqaviləsinin imzalanması ilə "Dünyanın kəşfiyyəti" layihəsinin həyata keçirilməsi daxildir.

Ermənistanın baş nazirinin fikrincə, Azərbaycanın iki hissəsi arasında Ermənistan ərazisindən keçən kommunikasiya məsələləri (və əksinə) və iki ölkədən olan qaçqınların problemləri bütövlükdə nəzərə alınmaqla, bu çərçivədə

həll edilə bilər. Həmçinin bu məsələyə ekspert komissiyalarının cəlb edilməsini də zəruri sayır.

Göründüyü kimi, Paşinyanın mövqeyi sülhü yaxınlaşdırmır, əksinə uzaqlaşdırır. Paşinyan Azərbaycana Qərbi Azərbaycan terminindən imtina "tövsiyə" edir. Eyni zamanda Qərbi Azərbaycan deyərkən, Naxçıvanı da digər ərazilərimizi nəzərdə tutduğunu bildirir. Bununla da o, Azərbaycan Prezidentinin qərbi azərbaycanlılarla görüşüb, onları diñləməyə təklifindən yayınmağa cəhd göstərir. Halbuki tarixi "Qərbi Azərbaycan" anlayışı Göyçə, Qərbi Zəngəzur, Dərələyəz kimi məhəllələrin Azərbaycan Respublikasının tərkibinə daxil edilməsini nəzərdə tutmur, 1988-ci ilə qədər indiki Ermənistan ərazisində yaşayan azərbaycanlıların geridönüşünü təsbit edir. Çünki Petrosyanın da etiraf etdiyi kimi, bu azərbaycanlılar öz torpaqlarından silah gücünə qovulublar və onları qovmaq üçün erməni terrorçular 216 mülki

azərbaycanlıları xüsusi əmanətçiliklə qələ yitiriblər. Digər tərəfdən, Paşinyan siyasi-informativ manipulyasiya ilə guya qonşu ölkələrin ərazisinə iddia etmədiklərini bildirsə də, Ermənistan sürətlə silahları və Azərbaycanla sərhəddə bunkerlər, tunellər inşa edir. O cümlədən, Ermənistanın müdafiə naziri Suren Paşikyan 2014-cü ildə Qarabağ, Naxçıvan (Azərbaycan), "Qərbi Ermənistan" (Türkiyə) və Cavaxetiya (Gürcüstan) ərazilərinə iddia edən "bayraqlar simvolikasi" paylaşımını öz sosial şəbəkə hesabında hələ də saxlamışdır. Qonşu ölkələrin ərazisinə iddia edən bir şəxs Ermənistanda müdafiə naziri vəzifəsini tutması isə Paşinyanın hazırkı açıqlamalarının "özünüqoruma insti" olduğunu sübut edir.

Bütün bunlar göstərir ki, Ermənistan son dərəcə təhlükə

kəli oyuna qoşulub. Bu oyun həm ermənilərin özü, həm də onların dövlətçiliyi üçün yaxşı heç nə və etmir. Ermənistan Fransa qaydaları ilə oynamağa nə qədər çox davam etsə, Qərbi Azərbaycan mövzusu da aktuallaşar. Ermənistanın Azərbaycan ərazilərinə davam edən iddialarını nəzərə alaraq, rəsmi Bakı asimetrik tədbirlər görmək barədə düşüncəli olacaq.

Sülh müqaviləsinin imzalanmasını hər vaxtla pozmaya və uzatmağa çalışan Ermənistan tarixinin ən ağır və əzəblə günlərini yaşayır. Hazırda ölkədə, bütün sahələrdə ciddi və dərin kaos hökm sürür. Bütövlükdə proseslərin gedişi İrəvanı qarşılıqlı dövr ərzində daha çətin günlərinə və qarşıdurmaların gözələyini göstərir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının Əməkdar hüquqşünası, prokurorluğun Fəxri işçisi və veteranı Vilayət Zahirova atası

HƏSƏN MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Sumqayıt Dövlət Universitetinin rektorluğu və Həmkarlar İttifaqı Komitəsi universitetin Tarix və coğrafiya fakültəsinin dekanı, professor Adil Baxşəliyevə qardaşı

MƏZAHİR BAXŞƏLİYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Azərbaycan Respublikası Memarlar İttifaqının İdarə Heyətinin üzvləri Azərbaycanın Əməkdar memarı, Beynəlxalq Memarlıq Akademiyasının Moskva bölməsinin professoru, Azərbaycan Memarlar İttifaqının İdarə Heyətinin üzvü Müsədin Namazova anası

ŞİKARƏ XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Azərbaycan Respublikası Memarlar İttifaqının İdarə Heyətinin sədri Elbay Qasımsadə Azərbaycanın Əməkdar memarı, Beynəlxalq Memarlıq Akademiyasının Moskva bölməsinin professoru, Azərbaycan Memarlar İttifaqının İdarə Heyətinin üzvü Müsədin Namazova anası

ŞİKARƏ XANIMIN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	informasiya şöbəsi
	434-63-30, 539-72-39	- 539-63-82, 432-37-68
Məsəl kitabı	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi
Məsəl kitabı müavinləri	- 539-44-91,	- 538-56-60, 434-55-58
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	İctimai əlaqələr şöbəsi
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	- 539-49-20, 538-31-11,
	Mühasibatlıq	- 538-20-87,
		- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 3003 Sifariş 4

Qiyməti 60 qəpik